

Gmina Tyczyn

Nr 11 (605)

24.11 – 28.12.2019 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Tyczyn

Scena finałowa montażu słowno-muzycznego z okazji
obchodów Święta Niepodległości w Tyczynie
(fot. Adam Janiec)

W numerze:

- Inwestycje drogowe
- Wieści z Powiatu
- Informacje z „Eko-Strugu”
- Relacje z obchodów Święta Niepodległości w gminie Tyczyn
- Stefania Obara laureatką Nagrody Honorowej „Świadek Historii”
- Laureaci IX Festiwalu Piosenek Katarzyny Sobczyk

Święto Niepodległości w Gminie Tyczyn

Początki sztandarowe obecne podczas mszy św. odprowadzonej w intencji Ojczyzny w kościele parafialnym w Tyczynie

Burmistrz Tyczyna oraz Przewodniczący Rady Miejskiej składają wieniec pod Pomnikiem Czynu Patriotycznego

Pokaz akrobatyczny dziewcząt z zespołu „Flimero”

Polonez w wykonaniu uczniów SP w Tyczynie

Uroczysta akademii w Zespole Szkół w Tyczynie

Scena z przedstawienia przygotowanego przez uczniów SP w Hermanowej

Szkolne uroczystości w Borku Starym

Problemy z wodą w gminie Tyczyn

*W tym roku susza dotknęła wszystkie województwa, nie omi-
nęła również Podkarpacia. Niedobór wody występuje nadal w wie-
lu gminach. O tym, co znaczy brak wody, przekonali się również
mieszkańcy Gminy Tyczyn. Długotrwała susza i brak opadów oraz
bardzo duże zużycie wody do celów innych niż bytowe, doprowadziły do obniżenia poziomu
wód gruntowych w ujęciach wody na terenie naszej gminy. Latem wprowadzony został zakaz
podlewania wodą z wodociągu gminnego ogródków przydomowych, działkowych, tuneli folio-
wych, trawników i upraw rolnych.*

Do niedawna do stacji uzdatniania wody zlokalizowanej w Tyczynie-Lasku dostarczano wodę z siedmiu studni głębinowych, obecnie działają tylko trzy. Ogromne zapotrzebowanie na wodę oraz długotrwała susza doprowadziły do tego, że zbiorniki zostały mocno wyeksploatowane, a w złożach mogą pojawiać się muł i gazy. W związku z brakiem opadów, zasoby wody nie regenerują się, co może skutkować przerwami w dostawie wody oraz obniżeniem jej jakości.

Woda o zmienionych parametrach zapachu pojawiła się w części Tyczyna przy ulicach: Zagrody, Połna, Mokra Strona, Mickiewicza, Lasek, Leśna, Szopena, Rynek, Św. Katarzyny, Kopernika, część ulicy Podwale, południowa strona ulicy K. Wielkiego, Ogrodowa, Sadowa, Pl. Wolności, część ulicy Pułanek od Hermanowej do K. Wielkiego, Wodzickich, Pileckich, Orzeszkowej, Sienkiewicza, Konopnickiej, część ulicy Grunwaldzkiej od Rynku do skrzyżowania z ulicą Św. Krzyża, oraz w Hermanowej i Kielnarowej. Obszary te zasilane są ze stacji uzdatniania wody Tyczyn-Lasek. Do pozostałej części wodociągu woda dostarczana jest ze stacji uzdatniania wody w Borku Starym oraz stacji uzdatniania w Budziwoju, w tych ujęciach problem nie występował.

Badania wody wykonane przez sanepid oraz niezależną firmę wykazały, że parametry mikrobiologiczne pozostawały w normie. Woda pod względem bakteriologicznym była czysta, a jedynym dyskomfortem dla mieszkańców był przykry zapach. **Nie można wykluczyć, że podobna sytuacja może się powtórzyć do momentu modernizacji stacji uzdatniania wody Tyczyn-Lasek.**

Spółka „Eko-Strug” wraz z Gminą Tyczyn podjęła szereg działań, by zapobiec podobnym problemom. Mając na uwadze poprawę jakości i zwiększenie ilości produkowanej wody pitnej, w 2016 r. podjęto decyzję o budowie dodatkowej stacji uzdatniania wody w Borku Starym. Opracowano projekty prowadzące do połączenia wszystkich istniejących sieci, dających możliwość przetransportowania wody z jednej części gminy do drugiej, połączenia trzech stacji: Tyczyn-Lasek, Borek Stary oraz Budziwój, co będzie skutkowało zapewnieniem bezpieczeństwa dostawy wody dla mieszkańców obsługiwanych przez spółkę „Eko-Strug”.

6 listopada br. w siedzibie Spółki PGK „Eko-Strug” odbyło się spotkanie burmistrza Tyczyna **Janusza Skotnickiego**, prezesa spółki **Zbigniewa Możdżenia** i właściciela Zakładu Prac Geologicznych i Wiertniczych „Algeo” **Zbigniewa Derengowskiego**. Celem spotkania było wypracowanie rozwiązań w zakresie budowy nowych studni głębinowych - trzech w Tyczynie i trzech w Borku Starym. Prace w celu wywiercenia nowych otworów studziennych w oparciu o istniejącą oraz opracowywaną dokumentację planowane są na

pierwszy i drugi kwartał 2020 r. W ramach prac bieżących zostaną zregenerowane dwie studnie głębinowe S4 i S5 dla ujęcia Tyczyn-Lasek. Regeneracja pozwoli poprawić wydajność obecnych studni. Ponadto do końca roku 2019 planowane jest wykonanie połączenia siecią magistralną Ø160 sieci w Borku Starym z siecią w Kielnarowej.

Został złożony również wniosek o pożyczkę do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu priorytetowego nr 5.4 „Międzydziedzinowe. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie skutków zagrożeń środowiska”, pn. „Rozwój sieci wodociągowej na terenie Gminy Tyczyn.” Kwota pożyczki wynosi 7 892 863 zł. Przewidywany termin rozstrzygnięcia wniosku to grudzień 2019 r. Opracowywany jest również wniosek na kolejną pożyczkę w kwocie 3,5 mln zł na modernizację technologiczną stacji Tyczyn-Lasek w Tyczynie oraz stacji w Budziwoju. Oczekiwane rozstrzygnięcie to koniec pierwszego kwartału 2020 r. Okres realizacji ww. inwestycji to lata 2020-2022.

Wkrótce w Gminie Tyczyn **zostanie wprowadzony system SMS-owego oraz e-mailowego powiadamiania odbiorców** o ewentualnych awariach i problemach występujących na sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W tym celu inkasenci rozprowadzają wśród mieszkańców deklarację zgodną z przepisami o ochronie danych osobowych (RODO). Zgodę na otrzymywanie powiadomień można również podpisać w siedzibie Spółki „Eko-Strug” przy ul. Kościuszki 6 lub pobrać ze strony internetowej www.ekostrug.pl i dostarczyć osobiście, listownie lub drogą e-mailową.

Zachęcamy do odwiedzania **strony internetowej** Spółki oraz polubienia firmowego profilu na portalu Facebook (<https://www.facebook.com/ekostrug>), na którym będą umieszczane aktualne informacje.

W przypadku zauważenia zmiany parametrów wody lub awarii należy kontaktować się ze Spółką w godzinach jej urzędowania, tj. **od 7.00 do 15.00** od poniedziałku do piątku pod nr. tel. **(17) 22-19-312**. W pozostałym czasie pod nr. awaryjnym: **608-439-955**.

Mamy nadzieję, że podjęte przez Gminę i Spółkę działania przyniosą pożądany efekt, aczkolwiek mieszkańcy muszą liczyć się z tym, że poprawa zaopatrzenia w wodę wymaga nie tylko dużych nakładów finansowych, ale też czasu związanego z procesem inwestycyjnym. Niestety susza panująca w kraju i drastyczne obniżanie się poziomu wód gruntowych będą coraz częściej stawiały samorządy i spółki wodne przed trudnym zadaniem: znalezieniem zasobnych źródeł wody.

Tekst: **Zbigniew Możdżeń** – prezes „Eko-Strugu”

RADA MIEJSKA UCHWALIŁA

25 października br. odbyła się XV sesja VIII kadencji Rady Miejskiej w Tyczynie.

Radni podjęli uchwały w sprawach:

● **Zmiany uchwały nr XXXVI/248/09 RM w Tyczynie z dnia 23.06.2009 r.** w sprawie uchwalenia regulaminu określającego wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego, szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, wysokość i warunki wypłacania nagród ze specjalnego funduszu na nagrody za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze nauczycieli, wysokość wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli stażystów, a także wysokość oraz szczegółowe zasady przyznawania i wypłacania nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego w Gminie Tyczyn.

Uchwalona dnia 13.06 br. zmiana ustawy – Karata Nauczyciela wprowadziła 1.09 br. minimalny poziom dodatku funkcyjnego dla wychowawcy klasy w kwocie 300 zł. W związku z tym zachodzi konieczność zaktualizowania treści obowiązującego regulaminu wynagradzania nauczycieli w Gminie Tyczyn. Istotą dodatku funkcyjnego jest rekompensata pieniężna za wykonywanie dodatkowych obowiązków związanych z powierzonym stanowiskiem lub funkcją.

● **Wyrażenia zgody na zawarcie Porozumienia.** Gmina Tyczyn prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Tyczynie jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, zgodnie z Zarządzeniem nr 148/2016 Wojewody Podkarpackiego z dnia 6.09.2016 r. w sprawie ustalenia sposobu wykonywania zadań pomocy społecznej zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Gmina Jawornik Polski pismem z dnia 10.09.2019 r. zwróciła się z zapytaniem, czy istnieje możliwość umieszczenia w ŚDS w Tyczynie mieszkańca gminy Jawornik Polski. Z uwagi na brak porozumienia Gminy Tyczyn z Gminą Jawornik Polski w sprawie przyjęcia przez Gminę Tyczyn zadania publicznego – prowadzenia ŚDS dla osób z zaburzeniami psychicznymi zamieszkałych na terenie Gminy Jawornik Polski - konieczne jest zawarcie porozumienia regulującego zasady udzielania tego rodzaju świadczeń mieszkańcom Gminy Jawornik Polski.

● **Zmiany uchwały Nr LII.372.18 RM w Tyczynie z dnia 27.07.2018 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.**

Na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 97 ust. 5 ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.) RM w Tyczynie w drodze uchwały ustala szczegółowe za-

sady odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia, jakimi są m.in. schronisko dla osób bezdomnych oraz schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. udzielenie schronienia osobom tego pozbawionym. W związku z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej z dnia 19.07 br. konieczne było podjęcie uchwały w sprawie ponoszenia opłat za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

● **Zmiany uchwały Nr XIV.91.19 RM w Tyczynie z dnia 20.09 br. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji udzielanych publicznym i niepublicznym przedszkolom, innym formom wychowania przedszkolnego, prowadzonym na terenie Gminy Tyczyn, trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania oraz terminu i sposobu rozliczenia wykorzystania dotacji.**

W pierwotnej uchwale § 6.1. otrzymał brzmienie: „Burmistrz Tyczyna przeprowadza kontrolę jednostek”.

● **Przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nr 2/2019 terenu położonego w Tyczynie.**

Powierzchnia obszaru objętego planem wynosi ok. 0,92 ha. Teren położony jest w centralnej części Tyczyna, w rejonie drogi wojewódzkiej W878 Stobierna-Rzeszów-Dylągówka (działka o nr. ewid. 3697). Na części przedmiotowego terenu obowiązuje Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Nr 2/99 - teren pod działalność produkcyjno-usługowo-handlową przy ul. Kościuszki w Tyczynie, uchwalony uchwałą Nr XI/72/99 RM w Tyczynie z dnia 2.09.1999 r. Do Urzędu Miejskiego wpłynął wniosek właściciela części przedmiotowego terenu o sporządzenie miejscowego planu dla całego obszaru, w tym dla działek o nr. ewid. 999/1, 999/2. Właściciel terenu zamierza zagospodarować go w części na cele mieszkaniowe.

● **Określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych.**

Rada Gminy, w drodze uchwały, określa wysokość stawek podatku od środków transportowych, z tym, że roczna stawka podatku od jednego środka transportowego nie może być niższa od stawki minimalnej oraz nie może przekroczyć stawki maksymalnej określonej przez Ministra Finansów lub w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych. W 2020 r. będą obowiązywały stawki minimalne, które zostały ogłoszone w Obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 15.10.2018 r. w sprawie stawek podatku od środków transportowych obowiązujących w 2019 r.

● **Określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości.** Rada Miejska uchwaliła następujące stawki podatku od nieruchomości:

- **od gruntów:** ■ związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków - **0,90 zł** od 1 m² powierzchni; ■ pod wodami powierzchniowymi stojącymi lub wodami powierzchniowymi płynącymi jezior i zbiorników sztucznych

– **4,37 zł** od 1 ha pow.; • pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – **0,28 zł** od 1 m² pow.; • niezabudowanych objętych obszarem rewitalizacji, o którym mowa w ustawie z dnia 9.10.2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2018 r. 1398 oraz z 2019.730), i położonych na terenach, dla których miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przewiduje przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową, usługową albo zabudowę o przeznaczeniu mieszanym obejmującym wyłącznie te rodzaje zabudowy, jeżeli od dnia wejścia w życie tego planu w odniesieniu do tych gruntów upłynął okres 4 lat, a w tym czasie nie zakończono budowy zgodnie z przepisami prawa budowlanego – **3,15 zł** od 1 m² pow.;

■ **od budynków lub ich części:** • mieszkalnych – **0,60 zł** od 1 m² pow. użytkowej; • związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz od budynków mieszkalnych lub ich części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej – **19,60 zł** od 1 m² pow. użytkowej; • zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym – **11,18 zł** od

1 m² pow. użytkowej; • związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń – **4,87 zł** od 1 m² pow. użytkowej; • pozostałych, w tym zajętych na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego – **5,23 zł** od 1 m² pow. użytkowej;

■ **od budowli** - **2%** ich wartości określonej na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i ust. 3-7 ustawy z dnia 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.

● **Zaciągnięcia kredytu długoterminowego.**

Uchwała ta ma na celu zabezpieczenie środków niezbędnych na finansowanie planowanego deficytu budżetu gminy na 2019 r.

● **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2019 r.**

● **Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tyczyn.**

● **Petycji dotyczącej budowy chodnika przy DW 878.**

Tekst: **Joanna Włoch-Dłurzej**
– Urząd Miejski w Tyczynie

Gminne inwestycje w bieżącym roku

Kończy się rok, a wraz z nim dobiegają końca inwestycje w naszej Gminie. Poniżej informacje na temat wykonanych prac.

Oświetlenie drogowe

1. W Tyczynie na ulicach: Pułanek, Szopena, Kościuszki zakończono budowę oświetlenia drogowego. Zakres prac obejmował: opracowanie projektu technicznego, postawienie słupów (12 szt.), podwieszenie lamp oświetleniowych, położenie kabla na dł. 458 mb. Łączny koszt inwestycji: **118 832 zł.**

2. Budowę oświetlenia drogowego zakończono także w **Hermanowej Pańskie Pola** i **Obszary Debrza**. Zakres prac był podobny jak w Tyczynie i obejmował: opracowanie projektu technicznego, postawienie słupów (10 szt.), podwieszenie kabla zasilającego na łącznej dł. 476 mb, podwieszenie lamp oświetleniowych, zamontowanie sterowania. Koszt inwestycji to: **31 734 zł** (Pańskie Pola) i **60 762 zł** (Obszary Debrza).

Drogi gminne

1. Borek Stary Zawodzie. Opracowano projekt techniczny, prace wykonano na odcinku 2381 mb: poszerzono drogę o 1 mb na dł. 2654,5 m, skropiono nawierzchnię asfaltem, położono masę bitumiczną gr. 5+5 cm na całym odcinku drogi, wykonano przepusty pod drogą, utwardzono obustronnie pobocza, przebudowano i oczyszczono zjazdy, wzmocniono skarpy płytami betonowymi, przebudowano chodnik, wykonano oznakowania drogi. Koszt inwestycji: **1 381 019,92 zł.**

2. Hermanowa Łazy boczna II. Opracowano projekt techniczny, prace wykonane zostały na odcinku drogi o dł. 152 mb. Wykonano podbudowę z kruszyw łamanych gr. 20 cm, skropiono nawierzchnię asfaltem,

położono masę bitumiczną gr. 4+3 cm, oczyszczono rowy odwadniające i zjazdy, utwardzono obustronnie pobocza. Poniesione nakłady to kwota **70 587,56 zł.**

3. Hermanowa Kółko Rolnicze. Także tu opracowany został projekt techniczny, a prace wykonano na odcinku 390 mb. Przebudowano przepust pod drogą ø 600x6 mb, wykonano podbudowę z kruszyw łamanych, skropiono nawierzchnię, następnie położono masę bitumiczną gr. 4+3 cm, wykonano odwodnienia korytkami betonowymi, oczyszczono rów odwadniający i zjazdy. Poniesiono nakłady na wartość: **133 213,06 zł.**

4. Kielnarowa Obszary Wółka. Projekt techniczny zakładał wykonanie przebudowy drogi gminnej na odcinku o dł. 490 mb. Na drodze wykonano podbudowę z kruszyw łamanych, skropiono nawierzchnię, położono masę bitumiczną gr. 4+3 cm, wykonano odwodnienia, umocnienie skarp, oczyszczenie rowu odwadniającego i zjazdów, utwardzono pobocza. Koszt inwestycji: **219 880,50 zł.**

5. Kielnarowa Zagonianka. Zakres prac wykonanych na odcinku drogi o dł. 569 mb obejmował: profilowanie skarp, wykonanie przepustów pod drogą, wykonanie przebudowy z kruszyw łamanych gr. 20 cm, skropienie nawierzchni asfaltem, wykonanie odwodnienia korytkami ścięgowymi, położenie masy bitumicznej gr. 4+3 cm, utwardzenie pobocza kruszywem łamanym. Poniesiono nakłady na wartość: **297 839,47 zł.**

6. Przebudowa drogi gminnej ul. Zagrody boczna w Tyczynie na odcinku o dł. 177 mb. Zakres prac: opracowanie projektu technicznego, wykonanie kanalizacji deszczowej wraz z przykanalikami, wykonanie korytek pod utwardzenie drogi, podbudowy z kruszyw łamanych gr. 20-30 cm, ustawienie krawężnika, skropienie nawierzchni, położenie masy bitumicznej, utwardzenie pobocza, wykonanie zjazdów z masy bitumicznej. Koszt inwestycji: **237 217,65 zł.**

ciąg dalszy na str. 6

7. Droga dojazdowa do gruntów rolnych. Prace wykonano na odcinku 665 mb, opracowano projekt techniczny, wykonano przepusty pod drogą z rur „PRAGMA”, studnię rewizyjną, odwodnienie korytkami ścięgowymi, podbudowę z łupka gr. 15 cm, warstwę górną z kruszyw łamanych gr. 10 cm, oczyszczono rowy odwadniające, wykonano bariery ochronne. Koszt inwestycji: **114 509,43 zł.**

8. Przebudowa drogi gminnej ul. Orkana w Tyczynie na odcinku 114 mb. Zakres wykonanych prac: profilowanie koryta drogi, odwodnienie, wykonanie podbudowy z kruszyw łamanych, skropienie nawierzchni, położenie masy bitumicznej gr. 4+3 cm, wykonanie pobocza. Poniesiono nakłady na wartość: **121 710,43 zł.**

Tekst: **Stanisław Frączek**
- inspektor ds. inwestycji drogowych

Gospodarka odpadowa coraz droższa

5.11 br. nastąpiło otwarcie ofert w związku z ogłoszonym przez gminę Tyczyn przetargiem na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych segregowanych i zmieszanych w 2020 r. **Do przetargu przystąpiła tylko jedna firma, która złożyła ofertę na kwotę brutto: 2 298 942,00 zł.** W 2018 roku złożone były dwie oferty, a najkorzystniejsza wyniosła: 1 298 456,00 zł. Dodatkowo założone w tegorocznym budżecie naszej gminy wpływy z opłat od mieszkańców pokrywają wydatki tylko w 85%.

Jak wynika z rozstrzyganych przetargów na odbiór i zagospodarowanie odpadów nie tylko w sąsiednich

gminach, ale w całej Polsce jest to zjawisko powszechne i związane przede wszystkim z rosnącymi kosztami zagospodarowania odpadów w instalacjach przetwarzania odpadów komunalnych oraz z brakiem konkurencji na rynku odpadowym. Okoliczne gminy przygotowują się do wzrostu opłat o 100%. W konsekwencji to mieszkańcy muszą ponosić koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami w gminach, ponieważ zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, finansowanie systemu może nastąpić tylko z opłat ponoszonych przez mieszkańców.

Tekst: **Barbara Popowicz**

Chcesz wymienić stary kocioł na ekologiczny?

Przyjdź na bezpłatne spotkania informacyjne

Gmina Tyczyn rozpoczyna realizację projektów dotyczących wymiany starych pieców i kotłów na paliwo stałe w gospodarstwach domowych mieszkańców na ekologiczne kotły gazowe, kotły na biomasę i kotły na ekogroszek. Dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej wynosi do 85% kosztów kwalifikowanych.

W związku z tym **zapraszamy na bezpłatne spotkania informacyjne** dla mieszkańców zainteresowanych udziałem w projektach. Podczas spotkań przedstawione zostaną zagadnienia dotyczące m.in. inwestycji możliwych do zrealizowania, warunków i kosztów uczestnictwa w projekcie, terminów naboru, wzorów wniosku, instrukcji ich wypełniania i przygotowania załączników. Przewidziany jest również panel pytań i odpowiedzi. Zapraszamy do udziału w spotkaniach.

Tekst: **Edyta Ciura-Szetela**
- Urząd Miejski w Tyczynie

Wieści z Powiatu

Gmina miejsko-wiejska Tyczyn zajmuje ważne miejsce w działalności samorządu powiatu rzeszowskiego. Dzięki staraniom władz powiatu oraz radnym powiatowym pochodzącym z tej gminy udało się zrealizować na tym terenie wiele inwestycji.

Jednym z kluczowych działań jest **przebudowa drogi powiatowej Tyczyn-Nowy Borek-Błażowa**. Zadanie współfinansowane jest z budżetu państwa w ramach Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016–2019. Na realizację tej inwestycji powiat uzyskał dofinansowanie w wysokości 3 mln zł. Całkowita wartość robót wynosi 6 975 100,13 zł. Długość odcinka przebudowy liczy 7,2 km. Zakres prac jest spory: od karczowania roślinności i robót ziemnych przez budowę nowych jezdni, skrzyżowań i zjazdów aż po prace wykończeniowe – oznakowanie dróg i montaż barier energochłonnych.

W latach 2018–2019, w ciągu drogi powiatowej Nr 1416 R została zrealizowana inwestycja pn. „Przebudowa drogi – budowa zatoki postojowej w ciągu drogi powiatowej Nr 1416R Tyczyn – Nowy Borek – Błażowa w km 0+920 - 1+071,5 w miejscowości Tyczyn”. W ramach zadania wykonano system odwodnienia oraz umocnienie z koszy kamiennych, a także zabezpieczono skarpy za pomocą specjalnych barier. Wykonano również płaszczyzny postojowe (okolice cmentarza parafialnego w Tyczynie). Wartość zadania wyniosła 433 005,26 zł brutto.

To nie jedyna inwestycja, jaka była prowadzona na terenie gminy w ostatnim czasie. Jednym z ostatnich drogowych przedsięwzięć był **remont drogi powiatowej Nr 1417R, od drogi Nr 1416R – Borek Stary w km 0+000 do 1+580 - w Kielnarowej do Borku Starego**. Koszt tej inwestycji wyniósł 1 449 707,72 zł. Wartość dofinansowania zamknęła się w kwocie 890 tys. zł. Było to dofinansowanie z budżetu państwa na usuwanie skutków klęsk żywiołowych z lat 2010–2018.

Zakres robót drogowych obejmował wykonanie remontu nawierzchni jezdni oraz remontu poboczy. W 2018 r. realizowane były również remonty na drodze nr 1418R **Borek Stary-Borówki-Grzegorzówka**.

Wyremontowana została także Przychodnia Rejonowa w Tyczynie. W 2018 r. wykonano remont parteru, wymieniono drzwi wewnętrzne do gabinetów i WC dla niepełnosprawnych. Wyremontowano posadzki, a ściany zostały obłożone płytkami. W 2018 r. miały też miejsce roboty instalacyjne, wodno-kanalizacyjne oraz prace związane z przystosowaniem WC do potrzeb osób niepełnosprawnych. Koszt wykonanych prac to ponad 39 tys. zł. Rok 2019 to remont schodów wewnętrznych z montażem balustrady chromoniklowej. Niedawno w otoczeniu przychodni wyremontowano także chodnik i ułożono nową nawierzchnię z kostki brukowej betonowej. Została wykonana także nowa nawierzchnia drogi dojazdowej z betonu asfaltowego. Ważnym przedsięwzięciem był też **zakup hotelu Porta w Tyczynie**, w którym będzie mieć swoją nową siedzibę Dom dla Dzieci i Młodzieży „Przystań”. Jest to powiatowa placówka o charakterze opiekuńczo-wychowawczym typu socjalizacyjnego, która do tej pory mieściła się przy ulicy Budziwojskiej w Rzeszowie. W budynku tym znajduje się także Zarząd Dróg Powiatowych w Rzeszowie. Zakup budynku w Tyczynie podyktowany był koniecznością dostosowania placówki do aktualnie obowiązujących przepisów.

Obiektem pozostającym w gestii powiatu rzeszowskiego jest również **Zespół Szkół w Tyczynie**, mieszczący się w zabytkowym pałacu rodziny Wodzickich. To architektoniczna perełka, gruntownie odrestaurowana przez powiat rzeszowski. Przeobrażeniom poddana została nie tylko siedziba szkoły, ale również jej oferta kształcenia. W tym roku szkolnym podkarpacka młodzież mogła uczestniczyć w projekcie dot. utworzenia klasy penitencjarnej. Jej uczniowie biorą udział w zajęciach prowadzonych przez funkcjonariuszy Zakładu Karnego w Rzeszowie, który jest partnerem w realizacji projektu. Realizowane będą dodatkowe zajęcia z zakresu kryminologii i penitencjarystyki zarówno w formie wykładów, jak również wizyt studyjnych.

Szkoła oferuje także wiele dodatkowych zajęć pozwalających na rozwijanie zainteresowań, a także ułatwiających podjęcie decyzji o kierunku dalszego kształcenia i wyborze zawodu. W jej ofercie edukacyjnej jest też - ciesząca się zainteresowaniem młodzieży - klasa policyjna. Klasie tej patronuje Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie. Jej uczniowie uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez funkcjonariuszy Policji, zapoznają się z funkcjonowaniem tych służb oraz zdobywają wiedzę i umiejętności z zakresu prawa karnego, ruchu drogowego, zasad pracy dochodzeniowej i śledczej, kryminalistyki, technik samoobrony i sportów walki. W roku szkolnym 2019/2020 można było wybrać także klasę językowo-prawną oraz turystyczno-językową, w których duży nacisk położony jest na naukę języka obcego.

*Są pożegnania, na które nigdy nie będziemy gotowi.
Są słowa, które zawsze wywoływać będą morze łez.
I są takie osoby, na myśl o których
zawsze zasypie nas lawina wspomnień...*

Z głębokim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

śp. dr. hab. Jana Basty

nauczyciela historii
w Zespole Szkół w Tyczynie w latach 1982–1993,
człowieka ciepłego i otwartego.

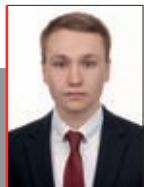
Wyrazy głębokiego współczucia i słowa otuchy
żonie Lucynie, córce Jadwidze
oraz **synom Lucjanowi i Piotrowi**

składają: **dyrektor oraz czynni i emerytowani
nauczyciele i pracownicy
Zespołu Szkół w Tyczynie**

Tekst:

Łukasz Obara

- radny Powiatu Rzeszowskiego

Stefania Obara

laureatką Nagrody Honorowej „Świadek Historii”

18 października br. w sali kolumnowej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie odbyło się uroczyste wręczenie Nagrody Honorowej „Świadek Historii”. Nagroda przyznawana jest osobom szczególnie zasłużonym dla upamiętniania historii Narodu Polskiego w regionie, a także osobom wspierającym działania edukacyjne, naukowe i wydawnicze IPN. Przyznaje ją Kapituła, której przewodniczy Prezes IPN. Kandydatów mogą zgłaszać samorządy, instytucje, organizacje społeczne, a także osoby prywatne.

Organizatorzy i laureaci nagrody. Pierwszy z prawej – Stanisław Obara, który odebrał nagrodę w imieniu mamy Stefanii

W uroczystości wręczenia nagród udział wzięli laureaci, ich rodziny, przedstawiciele władz parlamentarnych z **Ewą Leniart** - wojewodą podkarpackim na czele, przedstawiciele władz samorządowych, służb mundurowych, wojska oraz dotychczasowi laureaci. W tym roku w sposób szczególnie uhonorowano trzy osoby bezpośrednio biorące udział w działaniach wojennych: porucznika **Tadeusza Lutaka** (żołnierza AK, uczestnika kampanii wrześniowej), płk. pil. **Tadeusza Henryka Rolskiego** (pilota Polskich Sił Powietrznych, uczestnika bitwy o Anglię), kpt. **Stefanię Obarę** (sanitariuszkę, żołnierza AK). Nagrody przyznano także: **Stanisławowi Szarzyńskiemu** (kultywującemu pamięć o ofiarach zbrodni nacjonalistów ukraińskich dokonanych na kresach południowo-wschodnich), dziennikarce **Mirosławie Filipczyk** (promującej w swych programach tematykę historyczną związaną z Podkarpaciem) oraz **Romualdowi Rzeszutkowi** (regionalistcie, który walczy o pamięć o „Żołnierzach Niezłomnych”). Wyróżnienia wręczył wiceprezes IPN **Jan Baster**.

Jarosław Szarek, prezes IPN: „Świadek Historii to ktoś szczególnie. Ktoś, kto przeżył określony czas i potrafi o nim zaświadczyć, potrafi zaangażować się w upamiętnienie tych wydarzeń. To ktoś zdolny do opowiadania historii z uwagi na jej ważność w budowaniu niezależnego i suwerennego państwa. Wyróżnieni dziś Świadkowie Historii nieustrudzenie świadczą swoim życiem i poświęceniem o żarliwej miłości do ojczyzny, podejmują piękną pracę na rzecz wspólnotowej pamięci, stanowią inspirację i wzór dla przyszłych pokoleń”.

List gratulacyjny dla Stefanii Obarę od Burmistrza Tyczyna

Składam Pani serdeczne gratulacje z powodu otrzymania Nagrody Honorowej „Świadek Historii”. W naszym mieście jest Pani jednym z nielicznych świadków wydarzeń z lat II wojny światowej, chwalebnych walk o wyzwolenie Tyczyna, jak i z czasów walki o zachowanie nauki religii w szkołach. Tę historię również Pani tworzyła, będąc osobą czynnie w niej uczestniczącą. Dzięki takim patriotom jak Pani żyjemy teraz w wolnej Polsce.

Podczas uroczystego wręczenia Nagrody Honorowej „Świadek Historii” list gratulacyjny od burmistrza Tyczyna odczytała sekretarz Gminy Jadwiga Kłos

Przekazywanie kolejnym pokoleniom pamięci o dawnych czasach jest naszym obowiązkiem. Nikt nie zrobi tego lepiej jak naoczni świadkowie. Dlatego bardzo cenne są książki Pani autorstwa, bardzo potrzebna jest Pani działalność w Światowym Związku Żołnierzy Armii Krajowej, którego koła w Tyczynie jest Pani współtwórcą. Szczególną wartością posiada Pani kontakt z młodzieżą, mogącą poznawać historię działań mieszkańców w trudnych latach okupacji oraz w późniejszych czasach sowieckiego zniewolenia naszej Ojczyzny.

Za wszystkie trudy i wyrzeczenia poniesione w walce o wolność mieszkańców naszych okolic składam Pani serdeczne podziękowanie. Dziękuję za działalność w Światowym Związku Żołnierzy Armii Krajowej oraz za wspieranie wielu lokalnych inicjatyw.

Życzę Pani błogosławieństwa Bożego na kolejne lata życia w zdrowiu, otoczonej wdzięcznością ludzką i uznaniem. Oby jak najdłużej mogła cieszyć się Pani oglądaniem wolnej, niepodległej Polski.

Burmistrz Tyczyna Janusz Skotnicki

24.10 br. w Sali Tradycji Armii Krajowej w Jednostce Wojskowej 3. Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej w Rzeszowie odbyło się uroczyste wręczenie Odznaki Prezesa Zarządu Głównego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej „**Kolumbowie Rocznik 20**”. Odznaczeniem tym zostali uhonorowani weterani AK z Koła Rzeszów SZŻAK, Koła Nisko-Stalowa Wola SZŻAK i Koła Tyczyn SZŻAK. Wśród odznaczonych znaleźli się członkowie SZŻAK Koło w Tyczynie: **Stefania Obara, Zofia Matuła, Rozalia Standnio i Zbigniew Rząsa**.

Tekst: Alicja Kustra

Źródło: akrzeszow.pl, rzeszow.uw.gov.pl

Święto Niepodległości w Tyczynie

11 listopada to szczególny dzień dla każdego Polaka. To Święto Niepodległości, które ma przypominać nam o wydarzeniach z czasu zakończenia I wojny światowej. Gdy opadał frontowy kurz, wybitni Polacy, a wśród nich m.in.: **Piłsudski, Paderewski, Witos** lobbowali na rzecz wolnej Ojczyzny. Wszystkim, którzy marzyli o niepodległej Polsce, przyświecał jeden cel, który zbliżył zwaśnione strony właśnie 11 listopada. To właśnie ten dzień wyznaczono jako umowną datę odzyskania niepodległości. Data jest umowna, bo przecież proces odbudowy niezależności przez Polskę nie został wprowadzony w ciągu jednego dnia, a składał się z serii wielu ważnych wydarzeń.

11 listopada jako Święto Niepodległości ustanowił przedwojenny rząd Polski, który chciał w ten sposób upamiętnić objęcie władzy w Warszawie przez Józefa Piłsudskiego. 10 listopada 1918 r. Piłsudski powrócił do Polski, a następnego dnia odebrał naczelne dowództwo od Rady Regencyjnej nad podległym jej Wojskiem Polskim. Święto Niepodległości zostało ustanowione ustawą z dnia 23.04.1937 r. Teraz - 101 lat od tamtych wydarzeń - w każdym mieście, miasteczku czy wiosce odbywają się uroczystości, których celem jest zachować pamięć o minionych wydarzeniach. Pikniki, akademie, biegi dla Niepodległej, a także wspólnie śpiewany Hymn Polski mają za zadanie jednoczyć Polaków, sprawić, aby w tym szczególnym dniu wszyscy poczuli się prawdziwą wspólnotą.

W naszej gminie uroczyste akademie odbywają się w szkołach i domach ludowych. Każdego roku w budynku **Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Tyczynie** odbywają się gminne obchody uroczystości z okazji Narodowego Święta Niepodległości. Informacja o tym, jak w tym roku świętowaliśmy ten szczególny dzień, w tekście niżej.

Oficjalne uroczystości z okazji Narodowego Święta Niepodległości w naszej Gminie, jak każdego roku, rozpoczęła msza św. w tyczyńskim kościele, którą odprawiono w intencji Ojczyzny. W nabożeństwie udział wzięły władze samorządowe z burmistrzem Tyczyną **Januszem Skotnickim** i przewodniczącym Rady Miejskiej w Tyczynie **Ryszardem Fornalem** na czele. Obecni byli także: radny powiatu **Łukasz Obara**, dyrektorzy placówek oświatowych, instytucji, przedstawiciele stowarzyszeń, Orleńscy, Strzelcy oraz mieszkańcy. Były poczty sztandarowe: gminy Tyczyn, jednostek straży pożarnej, szkół i organizacji. Uroczystej eucharystii przewodniczył ks. proboszcz **Marian Czenczek**. Po mszy św., prowadzeni przez Orkiestrę Dętą z Mogielnicy, w uroczystym pochodzie, udaliśmy się pod **pomnik Czynu Patriotycznego**, gdzie złożone zostały kwiaty i wieńce.

W swoim wystąpieniu burmistrz Tyczyny Janusz Skotnicki wspomniał postać ks. Piotra Skargi, duchownego bardzo zaangażowanego w sprawy Ojczyzny

Druga część uroczystości odbyła się w sali widowiskowej M-GOK w Tyczynie. Rozpoczęło ją wspólne odśpiewanie hymnu polskiego, następnie dyrektor **Zakia Cieślicka-Majka** powitała przybyłych gości. Po niej głos zabrał gospodarz Gminy Tyczyn. Burmistrz w krótkim wystąpieniu zwrócił uwagę na to, że w dzisiejszych czasach nie wolno nam przechodzić obojętnie obok bohaterów walczących o wolną Polskę.

Każdego roku za oprawę artystyczną święta z okazji 11 listopada odpowiedzialne są szkoły z naszej Gminy. Tym razem mieliśmy okazję zobaczyć program artystyczny w wykonaniu **uczniów ze Szkoły Podstawowej w Tyczynie**. Złożyły się na niego tańce w wykonaniu dzieci z kl. III (wych. **Agnieszka Fudali**), pokaz akrobatyczny dziewcząt z zespołu „Flimero” (trener **Jolanta Magda**). Podczas dziecięcych występów na scenie królowały barwy: biel i czerwień. W tym dniu szczególnie dumnie brzmiały słowa pieśni w wykonaniu chóru szkolnego (dyrygent **Diana Hałoń**) oraz wiersze recytowane przez starszych uczniów.

Program artystyczny uświetnił występ szkolnego chóru

Całość uzupełniały obrazy pokazane dzięki prezentacji multimedialnej. Podczas montażu słowno-muzycznego, którego reżyserem i pomysłodawczynią była polonistka **Bogumiła Dziepak**, padły bardzo ważne słowa: *Dla Polaków radośniejsze są pożegnania niż powroty* (cytat niedokładny).

Scena z montażu słowno-muzycznego w wykonaniu uczniów SP w Tyczynie

Rocznicę odzyskania niepodległości zakończyliśmy wspólnym śpiewem najważniejszej polskiej pieśni – Hymnu Polski, do odśpiewania którego tym razem zaprosiła dyrektor SP w Tyczynie **Zofia Międlar-Mruk**.

Tak zakończyła się uroczysta akademie, która dla nas wszystkich – i uczestników, i organizatorów – była kolejną lekcją patriotyzmu, lekcją o najpiękniejszej i zarazem najtragiczniejszej naszej polskiej historii.

Tekst: **Alicja Kustra**

ciąg dalszy na str. 10

Od Redakcji. Pamięć o odzyskaniu przez Polskę niepodległości i o bohaterach wojennych jest naszym obowiązkiem z szacunku dla tych, którzy zginęli za wolność naszego kraju. Nasza dbałość o kultywowanie pamięci o poległych przynosi owoce wśród młodego pokolenia. Świadczy o tym artykuł, jaki nadesłano do naszej Redakcji. Jego autorką jest uczennica SP w Kielnarowej **Laura Majda**, która w bardzo poruszającym tekście zamieściła wiele refleksji mogących stać się inspiracją nie tylko dla młodego pokolenia.

Gdzie ci chłopcy z tamtych lat...

Co by było gdyby **Jan Bytnar, Maciej Aleksy Dawidowski i Tadeusz Zawadzki** - znani nam jako Rudy, Alek i Zośka - zobaczyli dzisiejszą młodzież? Co powiedzieliby nam, aby pozostawić ślad w naszych sercach? Czy **Krysia Wańkowicz** byłaby dumna z ludzi, za jakich zginęła na froncie?

Co by było, gdyby wojna wybuchła dzisiaj? Jakbyśmy zareagowali, gdyby do naszego kraju przybyły wrogie wojska i zaczęły rzucać granatami w nasze domy?

Co byśmy zrobili, gdyby wojna popatrzyła nam prosto w oczy? Czy zamknęlibyśmy je, a ona zrobiłaby z nami, co by tylko chciała? Czy przejęlibyśmy się, przestraszyli, a mimo to stanęli do walki? Czy pobieglibyśmy po telefon i pochwalilibyśmy się relacją na Instagramie?

Dzisiejsza młodzież nie wie, czym jest wojna, no bo niby skąd miałaby to wiedzieć. Nie musi opuszczać rodzinnego domu, rozstawać się z rodzicami i rodzeństwem i iść na front, aby walczyć. Nie wie, co to znaczy głód, strata, ryzyko i śmierć, a śmierć na wojnie jest na porządku dziennym. Tam nikt nikogo nie pyta, co zrobił, a czego nie. Jesteś ich wrogiem - zabijają i tyle.

Dorastamy w najlepszych warunkach, jakie tylko możemy mieć. Nie doceniamy tego, a często krytykujemy. Przyjrzyjmy się więc naszym rówieśnikom z cza-

sów wojennych. Popatrzmy na **Rudego, Alka i Zośkę**, o których pisze **Aleksander Kamiński** w swojej książce pt. **„Kamienie na szaniec”**. Mieli tyle samo lat co my i poszli na wojnę. Codziennie wstawali rano i nie wiedzieli, czy dożyją nocy. Żyli w niewiedzy i w strachu, a mimo to nie pokazywali tego po sobie. Dla nich samych pójść i walczyć to nie było bohaterstwo, a obowiązek. Opuścili więc rodzinne domy, nie wiedząc, czy będzie dane im wrócić. Kochali ojczyznę. Chcieli żyć w polskim kraju – nie Hitlera. Czy my dzisiaj też byśmy tak postąpili? Może takie zachowania są naturalne. Może sytuacja zmusza nas do podejmowania różnych działań...

Kolejnym przykładem młodzieży walczącej nie będzie płęć męska, lecz żeńska, która kojarzy się z delikatnością. Tak, dziewczyny też szły na wojnę. **Krystyna Wańkowicz**, córka **Melchiora Wańkowicza**, który dzisiaj jest uznawany za jednego z najwybitniejszych przedstawicieli polskiego reportażu, postanowiła zostać w kraju ojczystym, a dokładnie w Warszawie. Podczas gdy jej ojciec i młodsza siostra Marta udali się na emigrację do Stanów Zjednoczonych, ona - dzielna i zawzięta, by chronić ojczyznę - postanowiła, że będzie walczyć w powstaniu warszawskim. Po kilku dniach zaciętej walki zginęła. Zginęła za Polskę. Czy my tak jak Krystyna umielibyśmy oddać życie? Proszę, pomyślmy nad tym chwilę.

Dlatego apeluję, nie tylko do młodzieży, ale i do wszystkich, którzy myślą, że żyjemy w trudnych czasach. Którzy narzekają na to, że muszą chodzić do pracy czy do szkoły lub że muszą stać w kolejkach do lekarzy. Do tych, którzy wypowiadają żale z błahych powodów. Uwierzcie mi: Ci, co walczyli za Polskę, chcieliby być na naszym miejscu. Przestańmy narzekać. Oni umarli za to, abyśmy mogli 11 listopada wywieszać biało-czerwone flagi. Za to, abyśmy mogli godnie śpiewać nasz hymn narodowy. Za to, abyśmy mogli być dumni z naszych rodaków. Nasza Polska nie umarła, bo to Oni poszli na wojnę. Proszę, pamiętajmy i przekazujmy tę pamięć dalej.

Tekst: **Laura Majda**
- uczennica kl. VIII SP w Kielnarowej

Informacje ze SP w Hermanowej

Narysuję to, co czuję...

W październiku br. przedszkolaki z naszej szkoły zakwalifikowały się do Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego pt. „Narysuję to, co czuję”. Dzieci z oddziału przedszkolnego (wych. **Aleksandra Kopiec**) dostały od wydawnictwa „Nasza Księgarnia” trzy komplety pięknych książeczek, na podstawie których mają za zadanie wykonać prace plastyczne w różnych technikach. Główną nagrodą w konkursie są środki finansowe na zakup książek do biblioteki. W imieniu naszych przedszkolaków prosimy o trzymanie za nas kciuków. Wyniki zostaną podane w kwietniu 2020.

Obchody Święta Niepodległości

8.11 br. cała społeczność naszej szkoły zebrała się na szkolnym dziedzińcu, by upamiętnić bohaterów walczących za naszą Ojczyznę. Delegacje uczniowskie złożyły kwiaty oraz znicze przy pamiątkowych tablicach. Kolejno w szyku klasowym, z pocztą sztandarową na czele, udaliśmy się na uroczystą mszę św. w intencji Ojczyzny, której przewodniczył ks. proboszcz **Wiesław Bednarz**. Po niej dyrektor szkoły **Elżbieta Rożek** przywitała zgromadzonych gości oraz zaprosiła do obejrzenia montażu słowno-muzycznego w wykonaniu naszych uczniów. Scenariusz tej uroczystości napisali nauczyciele: **Piotr Ledwoń, Danuta Wróbel, Mariusz Koń, Alicja Mróz**. W przedstawieniu - pełnym historii, symboli i pieśni - pięknie wybrzmiały recytowane przez uczniów wiersze o patriotycznej wymowie. Ich tematyka uzmysłowiła uczestnikom akademii, jak ważna dla każdego z nas powinna być Ojczyzna.

Teksty: **Aleksandra Kopiec**
- nauczyciel SP w Hermanowej

Dzień Papieski

17 października br. obchodziliśmy w naszej szkole Dzień Papieski. Gościem, który znakomicie uświetnił to ważne święto, był **ks. arcybiskup Adam Szal** - metropolita przemyski, który w godzinach popołudniowych bierzmował m.in. naszych uczniów. Na spotkaniu obecny był również proboszcz parafii w Borku Starym **ks. Roman Słota**.

Po powitaniu gości odbyła się część artystyczna w wykonaniu uczniów kl. VII, którzy zaprezentowali pantomimę pt. „Drama o świętości”, przygotowaną pod okiem ks. katechety **Tomasza Kubasa**.

W dalszej części spotkania głos zabrał ks. arcybiskup, który skierował ciepłe słowa do uczniów i nauczycieli, interpretując obejrzone widowisko. Na zakończenie uczniowie kl. VIII podziękowali dostojnemu gościowi za udział w uroczystości i wręczyli ks. arcybiskupowi „kremówki papieskie”.

Tekst: **Lucjan Osiadły**

Gościem „Dnia Papieskiego” był m.in. ks. abp Adam Szal.

Fot. Andrzej Zając

Szkolne Święto Niepodległości

*Moja Ojczyzna to historia,
Pamięć o poległych za nasz kraj,
Pamięć o tysiącach bohaterów
Niezlomnych jak stal!*

Od takich słów rozpoczęła się 8.11 br. uroczysta akademia przygotowana przez panie: **Dorotę Daż-Dolecką** i **Małgorzatę Kędzierską** oraz uczniów z kl. V i VI, którzy włączyli się w tegoroczne obchody 101. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę.

Podczas akademii staraliśmy się oddać ducha czasów sprzed ponad stu lat. Poprzez symboliczny taniec, wykonany przez uczennice klas VII i Vb, pragnęliśmy młodemu pokoleniu ukazać to, jak Polska została rozszarpana i rozdarta pomiędzy trzech zaborców. W przedstawieniu wystąpili także żołnierze w pięknych mundurach legionów Piłsudskiego. Gazeciarze na bieżąco informowali zgromadzonych o najważniejszych wiadomościach, jakie miały miejsce w 1918 r.

Młodzież naszej szkoły została także zabrana w czasy dwudziestolecia międzywojennego. Był to czas intensywnych zmian, rewolucji i postępu cywilizacyjnego. Uczniowie mieli możliwość zapoznania się z największymi hitami pochodzącymi z tego okresu, z repertuaru **Eugeniusza Bodo** i **Jana Kiepury**. Dzięki przygotowanej prezentacji widzieli, jak z dnia na dzień rozwijała się i piękniała wówczas nasza stolica Warszawa oraz jak bawiono się w klubach. Uczennice z kl. VI zaprezentowały popularny wśród ówczesnej społeczności taniec charleston.

Uroczystość została uświetniona także poprzez piękny taniec i piosenkę w wykonaniu dzieci z oddziału przedszkolnego, które zostały przygotowane pod czujnym okiem **Joanny Krztoń**.

By oddać cześć naszym przodkom i przypomnieć sobie piękne pieśni patriotyczne, odśpiewaliśmy cztery zwrotki hymnu polskiego, angażując się w ten sposób w akcję „Szkoła do hymnu”, oraz kilka innych pieśni z wersją karaoke.

Przedstawienie przypomniało zgromadzonym o wydarzeniach zarówno pięknych, chwalebnych, ale także tragicznych. O wolność trzeba dbać i walczyć! Pokazali nam to nasi przodkowie, a uczniowie naszej szkoły w tymże przedstawieniu o tym przypomnieli.

Tekst: **Dorota Daż-Dolecka**

OGŁOSZENIA/REKLAMY

Osoby zainteresowane zamieszczeniem ogłoszenia lub reklamy w „**Głosie Tyczyna**” mogą to zrobić w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 24, tel. (17) 22-19-318, wew. 24** oraz w siedzibie redakcji.

CENNIK OGŁOSZEŃ:

- Za ogłoszenia drobne – **1 zł od słowa**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 6,5 x 9 cm – **25 zł**,
- Za ogłoszenia ramkowe o pow. 13 x 9 cm – **50 zł**.
- W treści ogłoszenia adres oraz nr telefonu traktowane są jako jedno słowo.
- Ogłoszenia dotyczące nieruchomości położonych na terenie Gminy Tyczyn typu: „sprzedam/kupię działkę, wynajmę dom”, „zamienię mieszkanie” oraz „życzenia” od osób prywatnych są **płatne**.
- Ogłoszenia dotyczące w treści: „szukam/dam pracę”, „nekrologi” są **bezpłatne**.

Jesienne wycieczki...

... do Kolbuszowej

9.10 br. uczniowie kl. II udali się na wycieczkę do **Muzeum Kultury Ludowej oraz Parku Etnograficznego** w Kolbuszowej. Celem wycieczki, oprócz dobrej zabawy, było pokazanie dzieciom warunków życia na wsi w dawnych czasach. Uczniowie z zainteresowaniem oglądali wnętrza chat i budynki gospodarcze, spichlerz, kościół oraz szkołę, mogły także obserwować zwierzęta hodowlane. Drugoklasiści wzięli również udział w lekcji kaligrafii w szkole sprzed 100 lat. We wnętrzu przedwojennej sali lekcyjnej, wypełnionej kałamarzami, piórami, rysikami i tabliczkami łupkowymi, dzieci uczyły się pisać nietypowymi przyborami. Dowiedziały się także, jakie stosowano kary w dawnej szkole. Pełni wrażeń i z zadowolonymi minami wróciliśmy do naszej szkoły.

Przy budynku dawnej szkoły w muzeum w Kolbuszowej

... do Błażowej

Korzystając ze słonecznej pogody, uczniowie zerkówki wraz z przedszkolakami wybrali się 17.10 br. do urokliwego miejsca, jakim jest błażowski Wilczak. Znajduje się tu niepowtarzalne **prywatne muzeum kultury materialnej wsi podkarpackiej „Potoki” Augustyna Rybki**.

W muzeum Augustyna Rybki

Muzeum powstało z miłości pana Augustyna do rodzinnej ziemi oraz pasji kolekcjonerskiej, z chęci ocalenia od zapomnienia pamiątek przeszłości. Znajdują się tutaj odtworzone i w pełni wyposażone warsztaty rzemieślnicze: szewca, kołodzieja, bednarza i stolarza. Sztukę ludową reprezentują rzeźby, makatki, dewocjonalia wykonane przez miejscowych artystów. Podczas zwiedzania muzeum można także zobaczyć klasę szkolną z lat 30. XX wieku oraz izbę wiejską z tego samego okresu.

Chłopcy z chęcią oglądali dziś już nikomu niepotrzebne różne maszyny i urządzenia służące kiedyś do prac polowych. Z kolei dziewczynkom spodobała się izba wiejska z dawnymi zabawkami, a szczególnie wózki dla lalek plecione z wikliny. Dodatkowo mogliśmy zobaczyć pasiekę ze starymi ulami, a w niewielkiej odległości od muzeum pamiątkowy krzyż upamiętniający śmierć bohaterskich partyzantów z II wojny światowej. Wycieczka była zorganizowana w ramach innowacji pedagogicznej z zakresu edukacji regionalnej „**Ocalić od zapomnienia**”.

... do Markowej

23 października br. szóstoklasiści odwiedzili **Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej w Markowej**. Tam uczestniczyli w warsztatach, których tematem był Holocaust oraz prezentacja postaw Polaków wobec społeczności żydowskiej w czasie okupacji niemieckiej. Uczniowie mieli szansę dowiedzieć się o tym, jak tragiczne było położenie Żydów w Polsce okupowanej przez nazistowskie Niemcy. Zostały omówione represje wobec społeczności żydowskiej na podstawie przykładów, które uchwycone także zostały na stałej ekspozycji muzeum. Warsztaty uświadomiły dzieciom dramat Holocaustu – zarówno zbiorowy, jak i indywidualny, dotyczący całe społeczeństwo okupowanego kraju.

Szóstoklasiści w Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej w Markowej

Uczestnicy poszerzyli także swoją wiedzę o „Sprawiedliwych wśród Narodów Świata”. Zostały im zaprezentowane sylwetki: **Ireny Sendlerowej, Oskara Schindlera, Henryka Sławika** oraz **Wiktorii i Józefa Ulmów**. Spacerując zaś po stworzonym przy Muzeum Sadzie Pamięci dedykowanym Polakom, którzy w miastach, miasteczkach i wsiach całej przedwojennej Polski w czasie niemieckiej okupacji z narażeniem życia ratowali skazanych na zagładę Żydów, mogli znaleźć zasłużonych z naszej miejscowości i okolic.

Teksty i zdjęcia: **Magdalena Kawa-Szpala, Elżbieta Koniewicz, Joanna Krztoń, Dorota Daż-Dolecka**

*Takie będą Rzeczypospolite,
jakie ich młodzieży chowanie....*

Listopad to miesiąc szczególny. Jesienne klimaty nastrajają do wspomnień, do uczczenia tych, co odeszli. Odwiedzamy cmentarze, miejsca pamięci i zgłębiamy ich historię. Sprzątamy bezimienne i opuszczone groby, organizujemy zbiórkę kwiatów i zniczy. Szczególną atencją otaczamy groby poległych żołnierzy, miejsca spoczynku nauczycieli i innych osób zasłużonych dla lokalnej społeczności.

W tym roku na wycieczkę po Tyczynie wybrała się z nami **Zofia Domino** - przewodnik lokalny, wieloletni prezes i działacz Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej. Jej barwne opowiadania o historii, bohaterach i miejscach tak zaciękały uczestników, że powstał pomysł na zorganizowanie wieczoru wspomnień...

Najbardziej zasłużonym żyjącym bohaterem w Tyczynie jest **kpt. Stefania Obara**, wyróżniona w tym roku Nagrodą Honorową „Świadek Historii”. Bardzo żałujemy, że stan zdrowia nie pozwala pani Stefani na przyście do szkoły, ale zawsze chętnie i gościnnie przyjmuje nas u siebie w domu. Przedstawiciele Samorządu Uczniowskiego i drużyny Orłąt wraz z opiekunami odwiedzili naszą bohaterkę 25.10 br. Pani Stefania Obara jest skarbnicą wiedzy nie tylko o II wojnie światowej, ale naszego regionu i całego kraju. Doskonale znamy i popularyzujemy książki autorstwa naszych lokalnych bohaterów - **Stefanii Obary i śp. Mieczysława Skotnickiego**. Mamy również nagrane z nimi wywiady, które udostępniamy na lekcjach historii i przy okazji rocznic oraz spotkań.

Uczniowie SP w Tyczynie przy pomniku poległych żołnierzy na tyczyńskim cmentarzu

Nasze działania wpisują się w wiele akcji i programów ogłaszanych m.in. przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, Instytut Pamięci Narodowej, Kuratorium Oświaty. W sejmie RP wręczono nam przyznany przez MEN tytuł „Szkoła Niepodległej”. Kontynuując te działania, przystąpiliśmy do akcji MEN „Szkoła Pamięta”, jak również włączyliśmy się do programu „Szkoła do hymnu” i „Niepodległa do hymnu”. Nasi uczniowie przygotowali także program na gminne obchody z oka-

zji 11 listopada. Świętowanie Niepodległości to ważny i szczególny dzień, a przede wszystkim okazja, aby cała społeczność, i ci najmłodsi i ci najstarsi, mogli stworzyć wspólnotę i wyrazić swoją dumę z bycia Polakami.

Kształtowanie postaw wolontariackich, integracja wielopokoleniowa, rozbudzanie świadomości obywatelskiej oraz wychowanie do wartości zawsze zajmowało szczególną rolę w edukacji uczniów naszej szkoły. Miarą patriotyzmu jest także poszanowanie środowiska przyrodniczego i jego ochrona. Nasza szkoła znalazła się w gronie nielicznych ośrodków z województwa podkarpackiego, które zdobyły dofinansowanie działań ekologicznych w ramach grantu konkursowego pt. **„Ekologia integralna encykliki Laudato si’ w działaniu Wspólnot Caritas i społeczności lokalnych”**.

Akcja sadzenia kwiatów i krzewów w SP w Tyczynie

Komisja konkursowa doceniła nasze propozycje i działania na rzecz ochrony środowiska, które nazwaliśmy **„Zielone serca”**. W ramach wygranego grantu konkursowego w sobotę 26.10 br. przeprowadziliśmy akcję sadzenia kwiatów, krzewów i drzewek. Dziękujemy wszystkim: rodzicom, uczniom i nauczycielom, którzy zaangażowali się w prace wzbogacające i upiękniające nasze środowisko...

Tekst: **Zofia Miedlar-Mruk**
- dyrektor SP w Tyczynie

**Numer 12. „Głosu Tyczyna”
ukaze się z datą 28.12.2019 r.**

**Termin składania tekstów upływa:
9.12.2019 r.**

Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: **glostyczyna@tyczyn.pl** lub składać osobiście w siedzibie redakcji: **Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna**, ul. Mickiewicza 1, 36-020 Tychyn, tel. (17) 22-19-410 w godz. pracy biblioteki oraz w **Urzędzie Miejskim w Tyczynie**, ul. Rynek 18, 36-020 Tychyn, w pok. 24, tel. (17) 23-04-924.

Obchody Święta Niepodległości

Szkolne uroczystości z okazji 101. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę odbyły się 8.11 br. Pierwsza część (przedpołudniowa) obchodów tego święta była skierowana do uczniów, na drugą (wieczorną) zostali zaproszeni rodzice. Oba spotkania rozpoczęło wystąpienie dyrektora **Doroty Tarańskiej-Kłęsk**, która przypominała ważne wydarzenia związane z odzyskaniem przez Polskę niepodległości oraz przywołała pamięć bohaterów walk o wolność.

Uczniowie odśpiewali cztery zwrotki *Mazurka Dąbrowskiego*, włączając się tym samym w ogólnopolską akcję MEN „Hymn dla Niepodległej”. W dalszej części uroczystości zgromadzeni wysłuchali przygotowanego

przez uczniów programu artystycznego. Młodzież słowem i muzyką zaprosiła uczestników spotkań do jesiennego spaceru: od listopada 1918 do września 1939 r. Zaduma i refleksja towarzyszyły wierszom i piosenkom, które nawiązywały do ważnych wydarzeń w dziejach II Rzeczypospolitej. Na zakończenie uczniowie biorący w ubiegłym roku szkolnym udział w ogólnopolskich konkursach historycznych przypomnieli swoje sukcesy oraz zaprezentowali filmy, które były podsumowaniem ich osiągnięć.

Tekst: **Małgorzata Sochacka**

Informacje sportowe

► **Liga lekkoatletyczna.** Tradycyjnie jak co roku na stadionie Resovii w Rzeszowie 26.09 br. odbyła się Szkolna Korespondencyjna Liga Lekkoatletyczna, w których wzięły udział uczennice naszej szkoły: **Justyna Kwasizur, Wiktoria Fara, Karolina Szeremeta, Natalia Ryba, Patrycja Kidacka, Anna Łonyszyn, Anna Kopala, Elżbieta Burek, Kaja Ptak, Marzena Karaś, Katarzyna Maselek, Gabriela Kiełtyka, Amelia Szetela.** W tym roku bardzo dobre wyniki osiągnęły dziewczyny w bloku rzutowym (pchnięcie kulą), a także w bloku szybkościowym, zajmując dobre miejsca w swoich seriach, a tym samym zdobywając punkty w klasyfikacji końcowej.

► **Powiatowe Sztafetowe Biegi Przełajowe** odbyły się 8.10 br. na terenie parku tyczyńskiego. W sztafetach – składających się po 10 zawodników w każdej drużynie – w kategorii dziewcząt i chłopców wystartowało ok. 240 uczniów ze szkół podstawowych i liceów z terenu powiatu rzeszowskiego. Patronat nad imprezą objął Starosta Rzeszowski **Józef Jodłowski** oraz Marszałek Województwa Podkarpackiego **Władysław Ortyl**.

Po powitaniu gości przez dyrektora Zespołu Szkół **Dorotę Tarańską-Kłęsk**, oficjalnego otwarcia zawodów dokonał wicestarosta **Marek Sitarz**. Po zakończonych zmaganiach sportowych przed szkołą odbyła się ceremonia rozdania pamiątkowych dyplomów, medali i pucharów – ufundowanych przez Starostwo

Zdobywcynie III miejsca w sztafetowych biegach przełajowych dziewcząt wraz dyrektorem szkoły i opiekunem szkolnej grupy sportowej

Powiatowe w Rzeszowie oraz Marszałka Województwa Podkarpackiego – które wręczała dyrektorka **Dorota Tarańska-Kłęsk**.

Organizatorzy składają serdeczne podziękowania Zarządowi Powiatu Rzeszowskiego i Marszałkowi Województwa Podkarpackiego za wsparcie inicjatywy i przeznaczenie środków na organizację zawodów.

Tekst: **Sylwia Niemiec** - opiekun grupy sportowej

Pamięci Anny Mirosławy Nowak

Końcem października br. w Szkole Podstawowej im. św. Królowej Jadwigi w Hermanowej odbyło się spotkanie poświęcone twórczości **Anny Mirosławy Nowak**, poetki, która ostatnie lata swojego życia związała właśnie z tą miejscowością.

Przybyłych gości powitała dyrektorka **Elżbieta Rożek**. W gronie zaproszonych osób znaleźli się m.in.: córka poetki **Kamila Rodak**, burmistrz Tyczyna **Janusz Skotnicki**, przewodniczący Rady Miejskiej **Ryszard Fornal**, radni Hermanowej, członkowie Oddziału Rzeszowskiego Związku Literatów Polskich, **Anna Kocór, Alicja Kustra i Zakia Cieślicka-Majka**.

Montaż słowno-muzyczny w wykonaniu uczniów SP w Hermanowej

Zgromadzona publiczność podczas spotkania poświęconego pamięci A.M. Nowak

Annę M. Nowak wspomina córka poetki Kamila Rodak

Spotkanie było pełne osobistych wspomnień i obrazów, które zachowała w swojej pamięci i sercu córka Anny Nowak – Kamila oraz przyjaciele poeci. Wiersze Ani recytowali uczniowie nie tylko ci starsi, ale także ci najmłodsi.

Wspomnienia o Ani w gościnnych progach hermanowskiej podstawówki odbywają się kolejny już raz, zawsze towarzyszy im wystawa poświęcona Poetce oraz program artystyczny w wykonaniu uczniów, a przygotowany pod czujnym okiem nauczycieli. W spotkaniach uczestniczą poeci z Oddziału Rzeszowskiego ZLP. W tym roku wspomnieniami o Ani dzielili się: **Zdzisława Górską, Teresa Paryna i Adam Decowski.**

Anna Mirosława Nowak urodziła się 14.06.1936 r. w Skarżysku-Kamiennej, w Rzeszowie zamieszkała w roku 1980, dwadzieścia lat później przeniosła się do Hermanowej. Jako poetka debiutowała w 1988 roku w regionalnej prasie. Kilka lat później wydała tomiki: „Umykający świat” (1992 r.), „Zatańczyć zieloną wiosną” (1994 r.), „Mozaika” (1996 r.). W 1996 r. została członkiem Związku Literatów Polskich o/Rzeszów. W 1999 r. wydała tomik „Studnia czasu”, rok później otrzymała honorową nagrodę literacką Złote Pióro. Kolejne jej tomiki wydane za życia to: „Łato w konfiturach” (2003 r.) i „Pora miłości” (2005 r.). Pani Ania za swoją twórczość literacką była wielokrotnie nagradzana w konkursach literackich. Została uhonorowana m.in. odznaczeniami: Zasłużony dla Województwa Rzeszowskiego, Zasłużony Działacz Kultury, Złoty Krzyż Zasługi. Zmarła 30.01.2009 roku.

Pragnienie życia

*Życie
pragniemy cię
jak ptak wiatru,
a winorośl podpory.
Pragniemy
być miało zapach, sens, smak
było przepełnione miłością
i zrozumieniem
przyjaźnią i przebaczeniem
pragniemy ...
a boimy się czułych gestów
miłych słów
i tak boleśnie
ranimy się co dnia.*

Adwent

*Cztery niedziele
owiane dymem kadzidel
przybliżają nas do Betlejem*

*to nieprawda że zgubiliśmy
drogę do Ciebie Panie
że staliśmy się wyschniętą studnią*

*Jeśli spojrzymy w głąb serca
wyciszmy się
zadumamy nad życiem
nad przemijaniem
otworzą się bramy dobroci
i czas oczekiwania
zaowocuje miłością bliźniego
a w sercach narodzi się Bóg.*

Wspominamy

Ania Nowak w bibliotece w Tyczynie po raz pierwszy zjawiała się na początku 2001 r. Burza pięknych rudych włosów, promienny uśmiech i pierwsze zdanie: *Jestem Anna Mirosława Nowak – poetka, mieszkam w Hermanowej.* To pierwsze nasze spotkanie przekształciło się w dość długą rozmowę. O czym? O poezji, życiu, przyrodzie, rodzinie, marzeniach - o tym, co dla Poetki było najważniejsze. Potem były kolejne spotkania i rozmowy.

Ania Nowak była osobą otwartą, ciekawą świata, bardzo lubiła poznawać ludzi. Zawsze chętnie uczestniczyła w spotkaniach autorskich. Bardzo lubiła dzielić się swoją poezją z czytelnikami, także tymi najmłodszymi. I choć już nigdy więcej nie napisze słowa, na zawsze pozostanie w sercach osób, które znały ją i ceniły jej wiersze. Kiedyś zapytałam, który wiersz lubi najbardziej. Nie potrafiła wybrać. Mówiła, że matka kocha każde swoje dziecko, a ona każdy swój wiersz. Praca w domu, ogrodzie, spotkania w gronie rodziny i przyjaciół nigdy nie były dla Anny ciężarem, wprost przeciwnie - dodawały jej chęci do życia i dostarczały tematów do wierszy.

Dziś, kiedy myślę o Ani - zwykle czytając jej utwory - staje mi przed oczami ona sama. Elegancka, uśmiechnięta starsza pani, która wchodząc do biblioteki, zaczynała rozmowę w ten oto sposób: *Alicja, a może byśmy....*

Tekst: **Alicja Kustra**
– dyrektor MiGBP w Tyczynie

Współpraca domów ludowych z IPN

W dniach 16-17 października br. w filiach M-GOK w Tyczynie w: Borku Starym, Hermanowej i Kielnarowej odbyły się spotkania w ramach współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej. Gościem spotkania był pracownik IPN **Zenon Fajger**, który przedstawił uczniom losy dzieci podczas II wojny światowej pod okupacją sowiecką i niemiecką. Wykład zatytułowany „Najmłodszy bohaterowie” połączony został z wystawą *Wrzesień '39*.

Uczniowie z Hermanowej i Borku Starego podczas zajęć z IPN

Serdecznie dziękuję dyrektorom, nauczycielom i uczniom szkół podstawowych z Borku Starego, Hermanowej i Kielnarowej za zaangażowanie i udział w wydarzeniu.

Tekst: **Renata Rochecka**
– opiekun DL w Borku Starym

Złote róże rozdane

W dniach 19-20 października br. w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie odbyła się **IX edycja Festiwalu Piosenek Katarzyny Sobczyk „O Złotą Różę Małego Księcia”**.

Przesłuchania konkursowe poprzedzone zostały warsztatami wokalnymi, prowadzonymi przez **Elżbietę Zapendowską**. Zajęcia, które odbyły się 12.10 br., zostały podzielone przez prowadzącą na dwie części: teoretyczną i praktyczną. Pierwsza z nich polegała na omówieniu pracy wokalisty, znajomości tekstu, melodii, akcentowaniu emocji podczas wykonywania utworu czy też dobrego ustawienia mikrofonu i odsłuchów. Część praktyczna polegała na indywidualnym przesłuchaniu każdego z uczestników i omówieniu wykonanego utworu. Pani Elżbieta przekazała uczestnikom swoje uwagi dotyczące postawy i ruchu na scenie oraz zwróciła uwagę na te części śpiewanych utworów, które uczestnicy powinni jeszcze przećwiczyć. Wszystkich uczestników warsztatów mogliśmy usłyszeć podczas festiwalu.

Uczestnicy warsztatów z Elżbietą Zapendowską.

Fot. Witold Leniart

W Festiwalu, który w tym roku trwał dwa dni, wzięło udział 60 uczestników z całej Polski. Komisja konkursowa wysłuchała w sumie 120 utworów muzycznych.

W pierwszym dniu zaprezentowali się **solisci i zespoły w kat. wiekowej 10-15 lat**. Występy wokalne oceniała komisja w składzie: **Jerzy Dynia** (dziennikarz TVP Rzeszów), **Zakia Cieślicka-Majka** (dyrektor M-

GOK w Tyczynie) i **Zbigniew Sztaba** (muzyk, pedagog). W tej kategorii przyznano następujące nagrody i wyróżnienia. *Solisci*: I miejsce – **Natalia Bandura** (Centrum Sztuki Wokalnej w Rzeszowie), II miejsce – ex aequo: **Kinga Kondziołka** (Gminny Ośrodek Kultury i Czytelnictwa w Rakszawie) i **Marcelina Drupka** (AVmusic Edukacja Muzyczna w Tyczynie), III miejsce – **Michalina Grzybowska** (Głogów Młp.). Wyróżnienia otrzymali: **Marcel Kotuła** (Centrum Sztuki Wokalnej w Rzeszowie), **Antonina Piotrowska** (Klub 21. Brygady Strzelców Podhalańskich w Rzeszowie), **Aleksandra Kędra** (Młodzieżowy Dom Kultury w Rzeszowie) i **Piotr Brzęk** (AVmusic Edukacja Muzyczna w Tyczynie i SP w Tyczynie). W kat. zespoły III miejsce przyznano zespołowi „**Muzyczny Świat**” (Szkoła Muzyki Rozrywkowej „Muzyczny Świat” Dominika Nieradki z Przeworska), a wyróżnił „**Niezapominajki**” (GOKiC w Rakszawie). Po zakończeniu przesłuchań odbył się recital **Patrycji Jurek**, która wykonała znane i lubiane przeboje polskiej muzyki rozrywkowej.

Koncert Patrycji Jurek zakończył pierwszy dzień festiwalu

W drugim dniu Festiwalu na tyczyńskiej scenie zaprezentowali się **uczestnicy od 16 lat wzwyż**. Oceniała ich komisja artystyczna w składzie: **Elżbieta Lewicka** (absolwentka AM w Katowicach i studiów doktoranckich na AM w Krakowie, wykładowca na Wydziale Muzyki URz, prelegent, krytyk muzyczny, jurorka konkursów muzycznych, dziennikarka), **Mariola Niziołek** (wokalistka, konferansjerka, instruktorka wokalu, liderka zespołu Lola Band, wokalistka zespołu

Old Rzech Jazz Band, laureatka m.in. „Szansy na sukces”) oraz **Kamil Niemiec** (absolwent Instytutu Muzyki URz, pedagog, instruktor WDK w Rzeszowie, skrzypek w zespole „Hudacy”, kapelmistrz Orkiestry Szałamastyk działającej przy WDK w Rzeszowie). W kategorii *solisci* komisja przyznała: I miejsce **Aleksandrze Wajdzie** (Przeworsk), II miejsce ex aequo: **Kornelii Kulczyckiej** (MDK w Rzeszowie) i **Zofii Sydor** (Kraków), III miejsce ex aequo: **Aleksandrze Stawarz** (Klub 21. BSP w Rzeszowie) i **Kindze Siewierskiej** (pracownia Dominiki Kindrat Vocal Studio w Rzeszowie). Wyróżnienia otrzymali: **Monika Mikluszka** (Rzeszów), **Damian Dobrowolski** (Studio Muzyki Rozrywkowej eMKA w Nowej Dębie) i **Karolina Nieckarz** (Hermanowa). W kategorii *zespoły* I miejsce przyznano grupie **TESAMEE** (GOK w Kluczach).

Gwiazdą tegorocznego Festiwalu była **Grażyna Łobaszewska** - polska wokalistka i kompozytorka, znana m.in. z utworu „Czas nas uczy pogody”. Koncert odbył się przy współpracy z Wojewódzkim Domem Kultury w Rzeszowie w ramach Podkarpackiej Jesieni Jazzowej. Występ zespołu został przyjęty z ogromnym entuzjazmem licznie zgromadzonej publiczności. Organizatorem Festiwalu był M-GOK w Tyczynie.

Serdeczne podziękowania kierujemy do **sponsorów** nagród dla uczestników Festiwalu. Byli nimi: • Starosta Rzeszowski, • Burmistrz Tyczyna, • Zarząd Mieszkańców Miasta Tyczyna, • Bank Spółdzielczy w Tyczynie.

Partnerami wydarzenia byli: • Parafia pw. Św. Katarzyny i Św. Trójcy w Tyczynie, • Towarzystwo Miłośników Ziemi Tyczyńskiej – fundatorzy nagród w postaci złotych, srebrnych i brązowych róż. Wśród partnerów festiwalu znaleźli się także: • WDK w Rzeszowie, • Podkarpacka Jesień Jazzowa, • Podkarpackie Przystrzeń Otwarta, • Szkoła Muzyczna AV Music.

Tegoroczna edycja festiwalu została także dofinansowana przez Stowarzyszenie Autorów ZAIKS. Patronat medialny nad wydarzeniem objęli: • Gazeta Codzienna Nowiny, • Portal nowiny24, • TVP 3 Rzeszów, • Polskie Radio Rzeszów.

Wszystkim uczestnikom gratulujemy pięknych występów i serdecznie zapraszamy w przyszłym roku!

Tekst: **Natalia Krawiec, Dorota Drozd**

„Nasz Nowy Dom” w Tyczynie

23 października br. na antenie telewizji Polsat wyemitowano 156. odcinek programu „Nasz nowy dom”, podczas którego poddano przemianie dom rodziny z miejscowości Liskowate w Bieszczadach. Jedną z atrakcji przygotowaną przez jego twórców dla męskiej części uczestników była wizyta w serwisie rowerowym **Patryka Cyrana** z Tyczyna. Jej celem było przywrócenie wiary we własne możliwości pana Adama, człowieka mocno schorowanego i doświadczonego życiem, oraz zacieśnienie relacji z jego synem. W trakcie prawie trzygodzinnej wizyty dokonano metamorfozy leciwego „składaka” Wigry 3. Pan Adam wraz ze swoim synem, pod baczny okiem mechanika rowerowego Patryka Cyrana, dokonali kompleksowej naprawy roweru, doposażając go jednocześnie w potrzebne akcesoria (dzwonek, oświetlenie).

Przeprowadzone prace manualne pozwoliły uczestnikom poznać budowę roweru i najważniejsze zasady jego działania oraz najistotniejsze czynności serwisowe, a przede wszystkim odnaleźć w sobie wiarę we własne umiejętności.

Tekst: **Patryk Cyran**

Kadr z programu „Nasz nowy dom” z udziałem m.in. Patryka Cyrana z Tyczyna (źródło: Facebook)

Jesienne spotkania w bibliotece w Kielnarowej

Początkiem listopada w bibliotece w Kielnarowej obchodziliśmy z grupą przedszkolaków urodziny **Kubusia Puchatka**. Jak to na urodzinach bywa, nie zabrakło tortu, balonów oraz poczęstunku i grupy małych przyjaciół jubilata. Dzieci chętnie słuchały piosenek i opowieści o Kubusiu. Zaskoczeniem dla przedszkolaków była duża ilość książeczek zgromadzonych w bibliotece, których głównym bohaterem jest Kubuś Puchatek. Na spotkaniu był obecny również Miś Misiulek, którego dzieci znały z opowiadania z naszych poprzednich zajęć. Bardzo miłe było to nasze „misiowe świętowanie”. Przedszkolaczkom i wychowawczyni bardzo dziękujemy za udział w zajęciach.

Urodzinowe spotkanie z Kubusiem Puchatkiem w bibliotece

6 listopada br. na zajęciach edukacyjnych gościliśmy uczniów z kl. I, z którymi rozmawialiśmy o zwierzętach zapadających w sen zimowy. Podczas spotkania dzieci m.in. słuchały opowieści o zwyczajach zwierząt z książki **Adama Wajraka pt. „Zwierzaki Wajraka”**, a za poprawnie odpowiedzi na pytania i zagadki mogły wylosować nagrodę. Niespodzianką dla uczestników był mały jeżyk ukryty w koszu ze skarbami jesieni oraz kolorowe listki za dobre zachowanie.

Pierwszaki z jesiennym jeżem

Dzień później naszą bibliotekę odwiedzili uczniowie z kl. IV, którzy uczestniczyli w pokazowych zajęciach poświęconych bibliotece. Dzieci poznały zasady korzystania z biblioteki, dowiedziały się też co nieco o historii powstania naszej placówki. Uczestnicy mogli też zobaczyć, jak korzystać z katalogu on-line biblioteki. Spotkanie zakończyliśmy bardzo miłą rozmową o ulubionych książkach młodszych nastolatków.

Tekst: **Bogusława Paluch** – filia MiGBP w Kielnarowej

Kamishibai w Bibliotece Publicznej

*Nowoczesna biblioteka to taka, która wykorzystując osiągnięcia przeszłości, kreuje teraźniejszość przy jednoczesnym wybieganiu w przyszłość. Od niedawna bibliotekarze MiGBP w Tyczynie wykorzystują podczas zajęć z najmłodszymi kilkusetletnią japońską tradycję opowiadania bajek, zwaną **kamishibai**. Po co? By w ten sposób pokazać najmłodszym, że czytanie książeczek może być atrakcyjną formą poznawania świata. Jeśli zainteresujemy jak najmłodsze dzieci krainą słowa pisanego, możemy mieć pewność, że udało się zaszczerpić młodemu pokoleniu nawyk obcowania z książką i odwiedzania bibliotek.*

„Papierowy teatr” – tak inaczej można nazwać japońską dawną sztukę opowiadania historii za pomocą ilustracji wykonanych na kartonowych planszach. Karty wsuwane są do małej, płaskiej, drewnianej

Uśmiechnięte buzie dzieci świadczą o tym, że teatrzyk kamishibai jest atrakcyjną formą opowiadania bajek i baśni

Fot. M. Dziadura

Informacje z Biblioteki Publicznej

skrzynki, która pełni rolę ekranu. Dzieci – publiczność – widzą ilustracje, a osoba opowiadająca odczytuje tekst umieszczony na odwrocie planszy. Kolejne obrazy, które pojawiają się w skrzyneczce, umożliwiają dzieciom skupienie się na opowiadanej treści. W tym papierowym mini-spektaklu ważny jest także element oczekiwania na to, co będzie dalej. Jest to sposób na doskonalenie u dzieci umiejętności dłuższej koncentracji.

„Poranek z teatrykiem kamishibai” to nowa propozycja zajęć dla przedszkolaków. Dla naszych najmłodszych czytelników przygotowaliśmy następujące bajki: *O rybaku i złotej rybce*, *Królowa pszczoł*, *Brzydkie kaczątko*, *Przygody pingwina Pingo*, *Legenda o Smoku Wawelskim*, *Pani Zamięć*, *Słowik*, *Legenda o Bazyliuszku*, *Trzy Świnki*. **Zapraszamy do kontaktu wychowawców grup pod nr. tel. (17) 22-19-410.**

Tekst: **Agnieszka Janda**

Błogosławiony ks. Józef Kowalski – męczennik różańca

13 czerwca 1999 r. w Warszawie podczas mszy św. papież **Jan Paweł II dokonał beatyfikacji 108 męczenników**, którzy ponieśli śmierć w czasach II wojny światowej. W gronie tym znalazł się także **bl. ks. Józef Kowalski z Siedlisk**. W tym roku z okazji **20. rocznicy beatyfikacji** wydana została książka poświęcona błogosławionemu ks. Józefowi Kowalskiemu pt. **„Miał być i jest świętym”**. Z jej autorem **Jaromirem Kwiatkowskim** spotkali się 24.10 br. czytelnicy MiGBP w Tyczynie.

Podczas spotkania autor w reporterskim stylu przedstawił życie Błogosławionego, którego dziś nazywamy męczennikiem różańca. Podkreślił, że powinniśmy być dumni z tego, że ziemia rzeszowska wydała tak wielkiego kapłana, który dla nas może być wzorem do naśladowania. Na spotkaniu można było obejrzeć fotografie, dokumenty, pamiątki oraz osobiste zapiski Błogosławionego. Dzięki nim mogliśmy go lepiej poznać i zrozumieć.

Spotkanie z Jaromirem Kwiatkowskim odbyło się w Saloniku Literackim

Jaromir Kwiatkowski to dziennikarz, publicysta, autor książek, m.in.: *„Cierpienie nauczyło mnie radości”*, *„Mateusz Morawiecki”*, *„Drzewo Przetrwania”* i ostatniej poświęconej ks. Kowalskiemu. W Tyczynie gościliśmy go w roku 2002 w ramach *Podkarpackiej Jesieni Poetyckiej*. Wtedy o swojej drodze twórczej opowiadał w gronie m.in. **Józefa Barana** i **Henryka Cyganika**. Dziś Jaromir Kwiatkowski współpracuje z tygodnikiem *„Sieci”*, portalem wpolityce.pl, jest także członkiem zespołu redakcyjnego *„La Salette”*.

Bl. ks. Józef Kowalski

urodził się 13.03.1911 r. w Siedliskach, naukę rozpoczął w 1922 r. w Zakładzie Salezjańskim w Oświęcimiu. Nowicjat ukończył w lipcu 1928 r., następnie w Czerwińsku złożył śluby zakonne. W Krakowie studiował filozofię i teologię. Śluby wieczyste złożył w czerwcu 1934 r., a w maju 1938 r. przyjął święcenia kapłańskie, następnie podjął pracę jako sekretarz inspektorialny.

Prowadził działalność katechizacyjną wśród dzieci i młodzieży przebywających w pogotowiu opiekuńczym. 23 maja 1941 r. aresztowany przez gestapo i przewieziony do więzienia na ul. Montelupich, a następnie 26.06.1941 r. do niemieckiego obozu koncentracyjnego w Auschwitz. Tu zarejestrowano go jako numer 17350. Beatyfikowany przez papieża Jana Pawła II w grupie 108 polskich męczenników.

Tekst: **Alicja Kustra**

Codzienne poranne wstawanie. Kto to lubi... Najtrudniej wyjść z ciepłego łóżka i postawić stopy na chłodnej podłodze. Co dalej? Idziemy do kuchni zrobić śniadanie, gotujemy wodę na kawę, przy okazji narzekając, że znowu pogoda nie taka, jak byśmy chcieli... Proste, codzienne czynności. Czy ktoś się nad nimi zastanawia? Nie, robimy to automatycznie. Nie myślimy o tym, że są ludzie, którzy marzą o tym, by samodzielnie wstać z łóżka, a nawet... by móc się podrapać po twarzy. Jedną z takich osób jest **Paweł Szkutnicki** z Mielca – 33-letni mężczyzna, który od 19 lat cierpi na czterokończynowy paraliż o nieznaną przyczynę. O Pawle i jego chorobie pisze **Jaromir Kwiatkowski** w książce pt. „**Cierpienie nauczyło mnie radości. Wszystkie K2 Pawła Szkutnickiego**”. Autor przedstawia historię Pawła od momentu, kiedy nagle zaczęła się jego choroba (listopad 2000 r.), poprzez pobyty w szpitalach polskich i amerykańskich, powrót do Polski i obecne jego życie. Tym, co przyciąga do Pawła wielu ludzi, jest jego niezwykła pogoda ducha, pogodzenie się z jakże trudną sytuacją życiową i niezwykła determinacja, by w końcu stanąć na nogi. Rehabilitacja

mężczyzny, która przynosi powolne, ale widoczne efekty, nie byłaby możliwa bez nie tylko pomocy finansowej wielu osób prywatnych i fundacji, m.in. „Mimo Wszystko” Anny Dymnej. Niezwykłym, bo 24-godzinym, wsparciem dla Pawła jest jego mama **Krystyna**, która każdego dnia stara się być „rękami i nogami” syna. Książkę uzupełniają fotografie oraz wywiady J. Kwiatkowskiego z **Anną Dymną** i **Janem Budziaszkiem**, który poznał Pawła podczas pobytu w USA.

Kiedy więc jutro zaczniemy dzień od narzekania, przypomnijmy sobie historię Pawła Szkutnickiego, którego marzeniem jest nie tyle chodzenie o własnych siłach, co samodzielne poruszanie rękami.

Czy płaskie buty mogą komuś uratować życie? Mogą. Przekonała się o tym **Leokadia Głogowska**, gdy rankiem 11.09.2001 r., przed wyjściem do pracy, zastanawiała się, jakie włożyć obuwie. Zawsze wybierała wysokie szpilki, jak to do pracy w biurze. Tego dnia jednak – jak sama przyznaje – nie wie dlaczego wybrała płaskie buty. Kilka godzin później to właśnie płaskie sandały ułatwiły jej zbieganie z 82. piętra północnej wieży World Trade Center (WTC) w Nowym Jorku. Tak zaczyna swoją opowieść pani Leokadia, która o swoim życiu przed atakiem i po ataku na WTC opowiedziała **Jaromirowi Kwiatkowskiemu**. W ten sposób powstała książka pt. „**Drzewo przetrwania. Ucieczka z 82. Piętra**”.

O godzinie 7.30 Leokadia Głogowska przyjechała jak co dzień do pracy w metropolitalnej organizacji planistycznej. Dostanie się na 82. piętro, gdzie pracowała, wymagało dwukrotnej przesiadki z windy do windy. I nagle o godzinie 8.46 wyjątkową ciszę w biurze przerwał potworny hałas, a potem huk. Współpracownicy pani Leokadii – dzięki reakcji jednego z kolegów – szybko dostali się do klatki schodowej i puścili się biegiem w dół. Polka już wiedziała, dlaczego „wewnętrzny głos” nalegał, by zamiast wysokich szpilek włożyła tego dnia wygodne, płaskie buty.

Tak zaczyna się niesamowita opowieść pani Leokadii o ucieczce z płonącej wieży WTC. Jak sama mówi, był to dla niej i jej najbliższych czas traumatycznych przeżyć, który utwierdził ich w przekonaniu, że w szczególności w trudnych życiowych doświadczeniach trzeba szukać obecności Boga.

W zamachu na World Trade Center w 2001 r. zginęło sześciu Polaków: **Maria Jakubiak, Dorota Kopiczko, Jan Maciejewski, Łukasz Milewski, Anna Pietkiewicz** oraz **Norbert Szurkowski**.

Prezentowane książki Jaromira Kwiatkowskiego można wypożyczyć w MiGBP w Tyczynie.

Książki poleca: **Agnieszka Janda**

Czytajmy dzieciom

Każdy rodzic pragnie wszystkiego, co najlepsze dla swojego dziecka. Stara się zapewnić mu możliwość wszechstronnego rozwoju, jak również najkorzystniejsze do tego warunki. Rodzice pragną mieć wpływ na rozwój intelektualny, emocjonalny i społeczny swoich pociech. Warto wiedzieć, że **kształtowanie postawy przyszłego czytelnika to bardzo ważny element rozwoju dziecka**. Postawa ta powinna być wspierana przez dom rodzinny.

Książka jest towarzyszem dziecka w przedszkolu czy szkole. W placówkach tych trudno wyobrazić sobie pracę bez niej. Tu rodzą się jednak pytania: *Czy równie dobrze wygląda kontakt dziecka z książką w środowisku domowym? Czy rodzice doceniają rolę książki w rozwoju i życiu dziecka?* Pomoc rodziców w pierwszych, dziecięcych kontaktach z książką ma istotne znaczenie dla uczuciowego stosunku dzieci do książki. Kontakt ten korzystnie wpływa na rozwój psychiczny młodych czytelników.

Pomoc dziecku w zrozumieniu, że książka jest ważna, wymaga od rodziców cierpliwości i indywidualnego podejścia. Odpowiedzialni rodzice zwracają uwagę na możliwości rozwojowe dziecka, dlatego też powinni zapewnić mu kontakt z literaturą w atmosferze przepełnionej miłością i bezpieczeństwem. Wtedy to kontakt ze słowem pisany spełnia bardzo ważną

funkcję: **służy uściśleniu i podtrzymywaniu szczególnej więzi, jaka istnieje między dzieckiem i rodzicem**. Przyjemność płynąca z czytania oddziałuje na późniejsze kontakty dziecka z literaturą. Staje się obrzędem, który korzystnie wpływa na relaks zarówno rodziców, jak i ich dzieci. Dlatego też atmosfera towarzysząca czytaniu lektur powinna zachęcać do wspólnej

**Miejska i Gminna
Biblioteka Publiczna w Tyczynie**
serdecznie zaprasza

**dzieci biorące udział w projekcie
„Mała książka - wielki człowiek”**
na uroczyste podsumowanie projektu

Zapraszamy **12.12.2019 r. (czwartek)**
na **godz. 16.00 do MiGBP w Tyczynie**

Podczas spotkania będziemy gościć
objazdowy teatrzyk Edu Artis
ze spektaklem pt. „Gdzie mieszka bajeczka?”

Serdecznie zapraszamy dzieci wraz z opiekunami

Błędne przekonania na temat przemocy

Przemoc w rodzinie, zwana też przemocą domową, to zamierzone działanie wykorzystujące przewagę sił, skierowane przeciwko członkowi rodziny. Narusza ona prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Właśnie ta przewaga sił - silny sprawca i słabsza ofiara - powoduje, że osobie pokrzywdzonej trudniej się bronić. Sprawca w swoich działaniach dąży do tego, by podporządkować sobie ofiarę, kontrolować ją i zadawać cierpienie. Wszystko to powoduje, że ofiara przemocy traci pewność siebie, a „zyskuje” niską samoocenę. W jej życiu jest obecne poczucie winy i wstydu. Zanika także poczucie bezpieczeństwa i zaufania do siebie, ale też do innych osób. Niekiedy zagrożone jest nie tylko zdrowie fizyczne i psychiczne ofiary, ale także jej życie.

W ostatnich latach coraz więcej mówi się o przemocy w rodzinie. Przemoc przestaje być tematem tabu. Stopniowo, wraz z działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, zwiększa się wiedza w tym temacie, a także zanikają pewne stereotypy w myśleniu, np. że przemoc jest zjawiskiem mało istotnym. Niestety, jeszcze wiele mitów na temat przemocy nadal funkcjonuje w społeczeństwie.

Mity o przemoc

Falsz: Przemoc to prywatna sprawa rodziny.

Prawda: Przemoc zawsze jest przestępstwem. Nie ważne, czy krzywdzenie dotyczy osób obcych, czy członków rodziny (XXVI rozdział Kodeksu Karnego dotyczący przestępstw przeciwko rodzinie).

Falsz: Problem przemocy występuje tylko w rodzinach „marginesu”.

Prawda: Przemoc jest ogólnym problemem społecznym. Występuje w każdym środowisku niezależnie od majątności, rodzaju pracy, wykształcenia czy problemów z uzależnieniem.

Falsz: Przemoc to incydentalne zdarzenie.

Prawda: Zjawisko przemocy w rodzinie nie ma charakteru jednorazowego. Zazwyczaj ma swoją długą historię. Sprawcy przemocy działają według cyklicznego schematu, w którym powtarzają się 3 fazy: narastającego napięcia, ostrej przemocy i faza miesiąca miodowego. Po tej ostatniej znowu pojawia się pierwsza faza i niestety cykl przemocy zaczyna się od nowa.

Falsz: Przemoc to krzywdzenie fizyczne.

Prawda: Jeżeli mówimy o przemocy, to musimy pamiętać, że jest to nie tylko krzywdzenie fizyczne, ale także psychiczne, seksualne, ekonomiczne oraz zaniechanie.

Falsz: W małżeństwie nie ma przemocy seksualnej.

Prawda: Do przemocy seksualnej dochodzi, gdy sprawca zmusza ofiarę do czynności o charakterze seksualnym bez jej zgody bez względu na to, czy sytuacja dotyczy obcych osób, czy małżeństwa. Nikt nie ma prawa zmuszać nikogo do niechcianych zachowań seksualnych. Gwałt w małżeństwie to też przestępstwo.

Falsz: Ofiary przemocy same się o to proszą.

Prawda: Każdy ponosi odpowiedzialność za swoje czyny. Niezależnie od tego, jak zachowywała się druga osoba, przemoc zawsze jest niewłaściwym sposobem rozwiązywania sporów czy konfliktów.

Falsz: Kobieta godzi się na przemoc i dlatego nie szuka pomocy.

Prawda: Osoba, która jest ofiarą przemocy, nierzadko przez wiele lat doświadcza ogromnego strachu. Zaburzony jest obraz samego siebie, wiara we własne możliwości i poczucie sprawstwa, a także wiara w innych ludzi. Dodatkowo dochodzą do tego inne mechanizmy, takie jak pranie mózgu stosowane przez sprawcę. Ofiara często popada w wyuczoną bezradność myśląc, że i tak nic się nie da zrobić lub cierpi na tzw. syndrom sztokholmski. To wszystko sprawia, że ofierze trudno odejść, lecz zawsze należy pamiętać, że nie jest to jednoznaczne ze zgodą na przemoc.

Falsz: Alkohol jest przyczyną przemocy w rodzinie.

Prawda: To prawda, że wiele osób pod wpływem alkoholu staje się agresywnymi. Jednakże wiele jest też takich, które stosują przemoc „na trzeźwo”. Zrzucanie winy na alkohol to forma usprawiedliwiania swoich czynów.

Falsz: Osoby stosujące przemoc mają zaburzenia psychiczne.

Prawda: Dawniej twierdzono, że osoby znęcające się nad innymi muszą mieć chorobę psychiczną albo zaburzenia osobowości. Obecnie wiadomo, że większość sprawców jest zdrowa.

Tekst: **Joanna Kiszka**

– psycholog Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Górnym

Bibliografia: • K. Michalska, D. Jaszczak-Kuźmińska, *ABC przeciwdziałania przemocy w rodzinie – diagnoza, interwencja, pomoc*, wyd. Remedium, Warszawa 2014; • S. Spurek, *Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Praktyczny komentarz*, wyd. LEX, Warszawa, 2011, • J. Różyńska, *Przemoc wobec kobiet w rodzinie*, „Niezbędnik Pracownika Socjalnego”, Warszawa 2007; • J. Helios, W. Jedlecka, *Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane*, Prace Naukowe Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2017; • Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych, *Przemoc w rodzinie: odrzućmy mity - poznajmy fakty*, Jaworzno 2006.

„Lokalna Grupa Działania – Lider Dolina Strugu”
ogłasza nabór wniosków w zakresie:

Rozwijania działalności gospodarczej

► Termin składania wniosków: od **26.11** do **11.12.2019 r.**

► **Maksymalna kwota wsparcia** na projekt: 130 tys. zł

► **Intensywność wsparcia:** refundacja do 70% kosztów kwalifikowanych

► **Limit dostępnych środków** w naborze wynosi:
387 832 zł

Więcej informacji można uzyskać w biurze
Lokalne Grupy Działania-Lider Dolina Strugu:
36-030 Błazowa, ul. Myśliwska 16, w godz. 8.00-14.30
pod nr. tel. (17) 230-10-99
e-mail: biuro@liderds.ostnet.pl

Pełna treść ogłoszenia: www.liderds.ostnet.pl

Społeczność lokalna w działaniu - Program Leader

Płatności bezgotówkowe

Za najbardziej preferowaną formę płatności Polacy uznają płatność kartą, choć jedynie 8% z nich deklaruje przy tym, że w ogóle nie korzysta z bankomatów i gotówki. Najczęściej z brakiem możliwości płatności bezgotówkowych ankietowani spotykają się na targowiskach i bazarach (51%) – to jedne z wniosków płynących z badania „Płatności bezgotówkowe oczami Polaków 2019”, opublikowanego przy okazji kolejnej edycji kampanii informacyjnej „Warto Bezgotówkowo”.

Badanie przeprowadzone na przełomie września i października br. przez pracownię Pollster na zlecenie Warszawskiego Instytutu Bankowości potwierdziło rosnącą popularność płatności bezgotówkowych wśród Polaków. 79% z nich jako najbardziej preferowaną formę płatności wskazało kartę płatniczą, bankowość internetową lub płatność innym urządzeniem (np. telefonem lub zegarkiem). Jednocześnie co piąty badany wciąż deklaruje przywiązanie do tradycyjnej gotówki. Jednorazowo wypłacana z bankomatu kwota najczęściej waha się między 100 a 200 zł (33%). Do 100 zł pobiera 27% badanych, a powyżej 500 zł jedynie 11%.

Popularność płatności bezgotówkowych w Polsce znajduje odzwierciedlenie w rozwijającej się liczbie punktów ich akceptacji. Według danych Fundacji Polska Bezgotówkowo – jednego z partnerów kampanii „Warto Bezgotówkowo” – obecnie na 1000 mieszkańców Polski przypadają 23 terminale, a jeszcze niedawno było to zaledwie 16. Jednak pomimo dynamicznego rozwoju dla 37% Polaków podstawową barierą w płaceniu kartą jest wciąż brak terminala płatniczego w miejscu, w którym chcieliby takiej płatności dokonać. Najczęściej taka sytuacja spotyka ich na targowiskach i bazarach (51% wskazań), sklepach spożywczych (28%), a także punktach usługowych, jak fryzjer, kosmetyczka czy warsztat samochodowy (ok. 25%). Warto zauważyć, że zdaniem osób w wieku 18-24 lata możliwości płatności kartą często brakuje w placówkach służby zdrowia (23%), a 17% Polaków w wieku 35-44 lata wskazuje również na szkoły czy przedszkola. Wśród innych trudności wskazywane są także problemy techniczne z urządzeniem (22%) czy awarie systemów płatniczych (18%). Warto wspomnieć, że dla 12% barierą jest informacja od sprzedawcy, że dopuszczalna minimalna kwota płatności kartą jest wyższa niż dokonywanych zakupów. Te bariery stara się likwidować Polska Bezgotówkowo.

Inauguracja tegorocznej kampanii „Warto Bezgotówkowo” przypada w miesiąc po wejściu w życie zmian wynikających z unijnej dyrektywy PSD2, która dotyczy wszystkich użytkowników bankowości elektronicznej w Polsce. Jedną z nowości jest m.in. częstsze wpisywanie kodu PIN przy okazji płatności kartą – również w przypadku szóstej z kolei transakcji poniżej 50 zł, dotychczas w ogóle niewy-

magających dodatkowej autoryzacji. Jak wynika z badania, 50-złotowy limit na płatność bez podania PIN-u jest najbardziej preferowany przez 43% Polaków. Niewiele mniej osób byłoby za dwukrotnym zwiększeniem tego limitu (40%). Powyżej 100 zł bez dodatkowej autoryzacji chciałoby płacić jedynie 14% ankietowanych.

Jednym z celów Koalicji na Rzecz Obrotu Bezgotówkowego i Mikropłatności – inicjatora kampanii „Warto Bezgotówkowo” – jest również popularyzacja tzw. mikropłatności. Są one definiowane jako transakcje bezgotówkowe, nieprzekraczające kwoty 20 zł. Z badania WIB wynika, że Polacy najczęściej korzystają z nich przy zakupie biletów komunikacji miejskiej (23%), automatach z przekąskami (22%) i płatnościach za parking (15%).

Organizatorzy kampanii podkreślają, że wraz z rozwojem obrotu bezgotówkowego należy również pamiętać o bezpiecznym korzystaniu z nowoczesnych form i metod płatności. Zapewnienie wysokiego poziomu cyberbezpieczeństwa to, zdaniem bankowców ankietowanych przez Związek Banków Polskich w sierpniu br., główne wyzwanie związane ze wspomnianą dyrektywą PSD2 – twierdzi tak aż 57% badanych. Jako ważny obszar w tym przypadku wskazano również edukację klientów (35% wskazań). Działania w tym zakresie podejmują organizatorzy akcji „Warto Bezgotówkowo” – Warszawski Instytut Bankowości oraz Fundacja KIR na Rzecz Obrotu Bezgotówkowego Cyberium.

Jednym z założeń kampanii WB jest także stałe podnoszenie świadomości klientów w zakresie cyberbezpieczeństwa. Niestety, jak wynika z badania WIB, aż 22% Polaków przyznało się, że w ciągu ostatniego roku udostępniło innej osobie swój kod PIN do karty płatniczej, login lub hasło do bankowości internetowej. Oczywiście, zdecydowana większość badanych nie popełnia takich błędów i dba zarówno o podstawowe dane swojego internetowego konta bankowego (88%) i swojej karty (79%), jednak nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa przez pewną część klientów niesie za sobą duże zagrożenie. Więcej informacji: **WartoBezgotowkowo.pl**.

WARSZAWSKI
INSTYTUT
BANKOWOŚCI

POLSKA
BEZGOTÓWKOWO

Fundacja
Cyberium

Z Mikołowa z medalami

W Otwartym Pucharze Świata Kong Sao, który odbył się 26.10 br., uczestniczyło prawie 200 zawodników z pięciu państw. W imprezie wzięli udział także zawodnicy Klubu Sportowego Ju-jitsu Karate, którzy podczas kilkuletnich startów w międzynarodowych zmaganiach sztuk walki Kong Sao wywalczyli łącznie 11 złotych, 8 srebrnych i 4 brązowe medale.

W Mikołowie złote medale w kat. seniorów wywalczyły: **Katarzyna Lisowicz** w drużynie synchro z **Kingą**

Salwą i Natalią Południak, dodatkowo indywidualnie K. Lisowicz zdobyła dwa złote krążki w kata i kata z bronią. Pozostałe złote medale zdobyli (od najmłodszych): **Amelia Stabach i Nikodem Ślępek** z Rzeszowa, **Emilka Wilk i Milena Sitek** z Tyczyna, **Filip Siorek, Kacper Ostrowski, Szymon Staszkiwicz i Oliwia Staszkiwicz** z rzeszowskiego klubu.

Z srebrnymi medalami powrócili: **Patryk Ziaja, Iza-bela Szlęk i Kinga Kasak** z Tyczyna oraz **Gabriela Kubicz, Adrianna Kmiolek, Aleksandra Rymanowska, Szymon Staszkiwicz i K. Salwa** z Rzeszowa. Medale brązowe przywieźli z zawodów: **Jakub Nicpoń** z Tyczyna, **K. Ostrowski, Kacper Bałchan i K. Lisowicz** z Rzeszowa.

Dodatkowo puchary dla najlepszych zawodników turnieju otrzymały: **K. Lisowicz** (w konkurencji kata seniorrek) oraz **M. Sitek** (w konkurencji Mix Kumite w kat. dziecięcej). Wszystkim zawodnikom serdecznie gratulujemy!

Tekst: **Wiesław Kisiel** - trener

Zawodnicy KS Ju-jitsu Karate z medalami zdobyłymi podczas pucharu świata w Mikołowie

Umowa na czas określony

Umowę o pracę zawiera się na okres próbny, na czas nieokreślony albo na czas określony. Umowa zawarta na czas określony charakteryzuje się tym, iż nawiązanie stosunku pracy z danym pracownikiem następuje na ściśle określony czas, wskazany w treści umowy. Pamiętać jednak należy, iż ustawodawca wprowadził ograniczenia co do okresu, na jaki może ona zostać zawarta, mianowicie okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na czas określony, a także łączny okres zatrudnienia na podstawie umów o pracę na czas określony zawieranych między tymi samymi stronami stosunku pracy, nie może przekraczać 33 miesięcy, a łączna liczba tych umów nie może przekraczać trzech. Przekroczenie tego okresu lub liczby umów, o których mowa powyżej, spowoduje że pracownik, odpowiednio od dnia następującego po upływie wskazanego okresu lub od dnia zawarcia czwartej umowy o pracę na czas określony, jest zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Zwrócić należy również uwagę, iż od ww. zasad istnieją wyjątki (ściśle określone w przepisach), takie jak w przypadku umów zawartych na czas określony m. in. w celu zastępstwa pracownika w czasie jego usprawiedliwionej nieobecności w pracy, czy wykonywania pracy o charakterze dorywczym lub sezonowym, jeżeli ich zawarcie w da-

nym przypadku służy zaspokojeniu rzeczywistego okresowego zapotrzebowania i jest niezbędne w tym zakresie w świetle wszystkich okoliczności zawarcia umowy.

Wypowiedzenie umowy na czas określony

Umowa zawarta na czas określony z założenia rozwiązuje się z upływem czasu, na jaki została zawarta. Możliwe jest również rozwiązanie umowy za wypowiedzeniem, a okres wypowiedzenia uzależniony jest - jak w przypadku umów na czas nieokreślony - od okresu zatrudnienia u danego pracodawcy. Ponadto umowa na czas określony, po spełnieniu określonych przesłanek oraz z wyłączeniem określonych przepisami przypadków, może zostać rozwiązana: • przez pracodawcę z winy pracownika, • przez pracodawcę bez wypowiedzenia z przyczyn niezawinionych przez pracownika, • przez pracownika bez wypowiedzenia z przyczyn zawinionych przez pracodawcę, • przez pracownika bez wypowiedzenia oraz • na mocy porozumienia stron.

Materiał źródłowy: ustawa z dnia 26.06.1974 r., Kodeks Pracy, (Dz.U. z 2019 r. poz. 1040, 1043 z późn.zm.)

Rubrykę redaguje:
Artur Maziarz - radca prawny

Bank Spółdzielczy w Tyczynie

KREDYT BEZPIECZNY PARASOL

4%

- ✓ Oprocentowanie stałe !
 - ✓ Bez poręczycieli !
 - ✓ Posiadasz rachunek – obniżasz prowizję !
- Bank bliski Tobie !*

*Warunki dotyczą kredytu Bezpieczny Parasol dla kwoty 5.000,00 zł. RRSO na dzień 07.10.2019 r. dla reprezentatywnego przykładu wynosi 14,12% dla całkowitej kwoty kredytu 5.000,00 zł, spłacanej w 12 ratach miesięcznych równych – 426,00 zł. Stopa oprocentowania kredytu 4% w stosunku rocznym. Całkowita kwota do zapłaty wynosi 5350,52 zł w tym odsetki – 109,54 zł, prowizja przygotowawcza – 2%, prowizja za udzielenie kredytu 2% oraz ubezpieczenie Kredytobiorcy – 40,98 zł. Stopa oprocentowania oraz prowizja za udzielenie kredytu obowiązują dla Klientów indywidualnych, którzy posiadają lub założą rachunek oszczędnościowo - rozliczeniowy (przez który przeprowadzane są, lub będą stałe miesięczne wpływy z tytułu wynagrodzenia za pracę lub rentę czy emeryturę). Rachunek oszczędnościowo - rozliczeniowy musi być czynny przez co najmniej cały okres kredytowania. Przedstawione informacje mają jedynie charakter orientacyjny. Ostateczna wysokość wszystkich kosztów związanych umową jest uzależniona od warunków umowy oraz rodzaju i zakresu usług dodatkowych.

Zapraszamy do naszych placówek:

BS Tyczyn, ul. Mickiewicza 6 w Tyczynie
tel. (17) 221 92 10

Oddział w Chmielniku, Chmielnik 50
tel. (17) 229 66 34

I Oddział w Rzeszowie, ul. Pelczara 6
tel. (17) 852 15 39, (17) 853 43 53

II Oddział w Rzeszowie, ul. Okulickiego 13a
tel. (17) 852 28 07

III Oddział w Rzeszowie, ul. Mickiewicza 12
tel. (17) 853 48 33

www.bstyczyn.pl

GŁOS TYCZYNA

- miesięcznik redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelna, **Zofia Matys**, **Ewa Kocur**, **Elżbieta Domino**, **Agnieszka Rożek-Janda**. Stali współpracownicy: **Dorota Michalak**, **Monika Dziadura**, **Anna Pondo**, **Anita Dzięka**, **Beata Byczyńska-Gruca**.

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej.
Adres Wydawcy: Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl;
Adres redakcji, korekta tekstów: MiGBP w Tyczynie, ul. Mickiewicza 1, 36-20 Tyczyn, tel. (17) 22-19-410. **Skład i łamanie, druk:** Kan Media Agencja Reklamy Kucharski Adriano, ul. Jaśminowa 1/4, 35-604 Rzeszów, tel. 506-744-345. **Redakcja** zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

ISSN 1231-4609

Oprac. **MiGBP w Tyczynie** (www.tyczyn-biblioteka.pl),
Dodatek do 11. numeru „Głosu Tyczyna” (11/2019)

Rozwiąż krzyżówkę obrazkową. Hasła utworzą litery z kolorowych pol.

1 drewniany
2 jeleni
3 śnieżny
4 pingwin
5 kapelusz
6 panda
7 pies
8 ciasto
9 rękawice
10 stołeczko
11 choinka
12 aniołek
13 sanie
14 szalik
15 ciasteczko
16 jabłko
17 lody
18 awokado
19 papryka
20 ciasto
21 arbuz
22 czekolada
23 lizak
24 pomidor
25 gruszkę
26 ciasto
27 grzyby
28 ciasto
29 banan
30 ciasto
31 orzechy

Jak co roku szóstego grudnia święty Mikołaj ma najwięcej pracy, musi bowiem rozwieźć ogromną ilość prezentów. A czekają na niego dzieci na całym świecie.

I tym razem święty nałożył ciepły kożuch, wsiadł do sań wypełnionych prezentami i pokrzykując wesoło na renifery, ruszył w drogę. Nucąc wesoło, wyjeżdżał właśnie z lasu, gdy nagle zobaczył na drodze małego skrzata.

- Co tu robisz, przyjacielu? - spytał ludzika.

- Szukam drzewka, na którym powiesiłbym swoją upraną czapkę - odrzekł smutnie krasnal, rozglądając się wokoło.

- Może znajdę ci coś w zamian? - zaproponował Mikołaj i już zaczął szukać odpowiedniego prezentu w swoim worku.

- Z całego serca dziękuję ci, święty Mikołaju, ale moja czapka jest wyjątkowa. To czapka niewidka. Bez niej stracę moc krasnala - mówił z płaczem skrzat.

- To się narobiło... - zamyślił się święty Mikołaj. - Zapewne drzewko powędrowało pod czyjś dach... Tylko gdzie je odnaleźć? Wsiadaj, krasnalu, podrzucę cię do wioski - zaproponował święty.

Karzelek wdzięczny za okazaną pomoc usadowił się obok świętego Mikołaja. Mijali lasy, przejeżdżali przez góry, doliny, gdy wreszcie zaczęli się zbliżać do wioski.

- O, widać już dym z kominów i słysząc szczekanie psów! - podekscytowany skrzat aż wstał z sań.

- Ho, ho, ho - wołał święty Mikołaj - nareszcie! Musimy zdążyć, zanim zapadnie mrok.

Sanie przyspieszyły i... ni stąd, ni zowąd stanęły przed wielką zaspą świeżego śniegu.

- Och! - wykrzyknął karzelek. - I co teraz?

- Hmm... - święty Mikołaj pocierał brodę ręką. - Jest zbyt późno, byśmy mogli jechać okrężną drogą, a przebić się przez przeszkodę nie ma szans. Gdyby tak mieć łopatę... - rozmyślał głośno. Niestety, w górze upominków dla łopaty zabrakło miejsca.

- Służę pomocą - odezwał się nagle głos w zapadającym świetle dnia.

- Bałwanek? - święty Mikołaj zdziwił się, że śniegowa postać stojąca obok ożyła, ale tego wieczoru wszystko miało swój urok. Bałwan za pomocą łopaty i miotły sprytnie rozprawił się ze śnieżną zaporą.

- Dziękuję ci, kolego. Czym mogę się odwdzińczyć? - zapytał święty.

- Marzą mi się łyżwy i śmiganie po lodowisku - nieśmiało powiedział bałwanek.

- Proszę bardzo - uśmiechnął się Mikołaj, podając bałwanowi podarunek.

Renifery ponownie ruszyły, by za chwilę zatrzymać się przy pierwszym domu.

- Dam ci znać, jeśli gdzieś ujrzę twoją zgubę - powiedział Mikołaj do skrzata, znikając w drzwiach małego domku.

I tak święty roznosił prezenty wśród śmiechów i szczęścia, aż do chwili, kiedy w jednym z ostatnich już domów zamiast radości zastał płacz.

- Nie chcemy żadnych prezentów - mówili domownicy.

- Ale jak to? Dlaczego? - zdziwił się święty Mikołaj. - Wyraźnie mam napisany adres.

- Nasz największy skarb zniknął - powiedziała gospodyni płacząc. - Nie mamy się z czego cieszyć. Sami tego nie możemy pojąć... Antos ubierał choinkę, byliśmy obok i nagle... zniknął. Została tylko jakaś mała śmieszna czapka.

Święty Mikołaj kiwnięciem palca przywołał skrzata. Ten uradowany rozpoznał w śmiesznej czapce swoją niewidkę, wypowiedział jakieś nieznanne słowo i... chłopiec nie wiadomo skąd znalazł się w domu.

- Kochanie, dlaczego się schowałeś? - rozradowana mama zaczęła przytulać synka. - Nie wiesz jak bardzo się martwiliśmy.

- Ale ja się nie schowałem, cały czas byłem w domu - odparł chłopczyk i zaczął kręcić się koło prezentów przywiezionych przez świętego staruszka.

Święty Mikołaj chciał coś szepnąć na ucho krasnalowi, ale tym razem karzelek rozpląnął się w powietrzu.

- Co za noc, co za noc... - mruczał święty Mikołaj, patrząc w rozgwieżdżone niebo.

Kącik Czytelnika

IX Festiwal Piosenek Katarzyny Sobczyk „O Żółtą Różę Małego Księcia”

Uczestniczki festiwalu z gminy Tyczyn (od lewej): Oliwia Maziarz, Marcelina Drupka i Karolina Nieckarz

Wśród laureatów w kat. do 16 lat pierwszy z lewej Piotr Brzęk z Tyczyna

Gwiazda wieczoru Grażyna Łobaszewska z zespołem

Organizatorzy festiwalu, jurorzy i laureaci w kat. powyżej 16 lat

**Gmina Tyczyn, 202 nr 2 w Rzeszowie,
Zarząd Mieszkańców Miasta Tyczyna**

**serdecznie zapraszają do udziału
w akcji profilaktycznej**

ZDROWIE NA ZIMĘ

8.12.2019 (niedziela)

godz. 10.00 – 16.00

- godz. 10.30 i 13.30 - wykład na temat choroby wrzodowej żołądka - Przemysław Szybkowski farmaceuta
- wykonanie testów w kierunku *Helicobacter pylori*
- zajęcia z redukcji stresu z masażem twarzy i dłoni - Konrad Mężyński - trener personalny
- pomiary cukru i ciśnienia krwi
- ocena wad postawy u dzieci
- poradnictwo dla osób z chorobami układu ruchu
- EKG z interpretacją

Dodatkowe atrakcje:

- Animacje dla dzieci
- Konkursy z nagrodami

Organizatorzy:

Partnerzy:

Sala widowiskowa MGOK w Tyczynie